

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

METOODILINE JUHEND
JA PROGRAMM
VENE KIRJANDUSE AJALOO

ÕPPIMISEKS TRÜ FILOLOOGIATEADUSKONNA
KAUGÕPPEÜLIÕPILASTELE

TARTU 1979

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

METOODILINE JUHEND
JA PROGRAMM
VENE KIRJANDUSE AJALOO

ÕPPIMISEKS TRÜ FILOLOOGIATEADUSKONNA
KAUGÕPPEÜLIÕPILASTELE

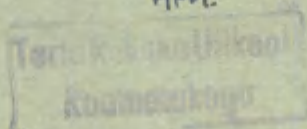
TARTU 1979

Koostanud V. Bezzubov, A. Malts, P. Torop.

Kinnitatud filoloogiateaduskonna
nõukogus 02. septembril 1978

KUSTUTATUD

Am.

5315 5263

Sissejuhatus

I. Üldkursus "Vene kirjanduse ajalugu" hõlmab järgmisi alakursusi:

- vana-vene kirjandus,
- XVIII sajandi kirjandus,
- kirjandus XIX sajandi esimesel poolel,
- kirjandus XIX sajandi teisel poolel,
- XX sajandi kirjandus,
- nõukogude kirjandus.

II. Kursuse eesmärgiks on ülevaate omandamine vene kirjanduse arengust, selle tähtsamatest etappidest ja väljapaistvamate vene kirjanike loomingust.

Kursuse metodoloogilisteks alusteks on marksismi-leninismi klassikute teosed ühiskondliku ja kirjandusliku liikumise seaduspärasustest, V.I. Lenini kontseptsioonid vene revolutsioonilise liikumise etappidest, kirjanduse parteilisusest ja rahvalikkusest, sotsialistlikust kultuurist (vt. V.I. Lenin. Kirjandusest ja kunstist. Tln., 1964).

III. Kursuse aine tuleb üliõpilastel läbi töötada põhiliselt iseseisvalt; loengutsükklites vene kirjanduse ajaloost käsitletakse ainult olulisemaid probleeme ja teemasid.

Eksamiks või arvestuseks tuleb üliõpilastel

1) läbi lugeda vastava perioodi kirjandus (vt. "Kohustuslik lektüür");

2) läbi töötada mõni seda perioodi käsitlev õpik. "Metoodilises juhendis" toodud "Täiendavate kirjanduslooliste allikate" läbitöötamine kohustuslik ei ole, küll aga soovitatav neile, kes mõne teema või autoriga tahavad tutvuda põhjalikumalt;

3) läbi töötada "Metoodilises juhendis" antud küsimused.

IV. Juhime üliõpilaste tähelepanu sellele, et eksamil/arvestusel vene kirjanduse ajaloost nõutakse mitte kirjandusteose sisu ümberjutustamist, vaid

1) kirjandusteose sisu ja kunstiliste iseärasuste põhjalikku analüüsi (teema, probleemid, tegelaskujud, kompositsioon, žanr, stiil jne.);

2) kirjandusteose seostamist tema autori loomingumeedoti ja loomingu evolutsiooniga;

3) kirjandusteose seostamist vastava ajajärgu ühiskondliku mõtte ja kirjanduse arengu probleemidega.

Vana-vene kirjandus

Vana-vene kirjanduse tekkimine ja selle seos ristiusu sissetoomisega Venemaale. Vaimuliku kirjanduse levimine Venemaal. Piibliraamatud ja apokriifad. Pühakute elulood (жития) nende ideelis-kunstilised iseärasused. Tõlkeline kirjandus (kroonikad ja "loodusteaduslikud" raamatud) Kielevenes. Vana-vene kroonikate tekkimine, nende kirjutamislugu ja üldine iseloomustus.

"Повесть временных лет" ja selle temaatiline analüüs; ilmalikud ja vaimulikud teemad kroonikas.

"Lugu Igori sõjaretkest" - selle ideeline suunitlus, seos mütoloogia ja rahvaluulega.

Tatari ikke ajastu kirjandusmälestiste üldiseloomustus, nende ideelis-temaatiline analüüs.

Moskva-Venemaa ajalooline tähtsus ja selle mõju kirjandusele. "Задонщина". Teooria "Moskva - kolmas Rooma" ning selle kajastumine XIV sajandi lõpu ja XV sajandi jutustustes. Afanassi Nikitini "Хождение за три моря".

Trükiasjanduse algus Venemaal. Publitsistika areng XVI sajandil (Ivan Groznõi ja Kurbski).

Kirjanduse areng XVII sajandil, selle seos ühiskonna sotsiaalse diferentseerumisega, aadelkonna, possaadi ja talupoegkonna poliitilise aktiivsuse tõusuga. Ukraina ja Valgevenemaa mõju vene kirjanduse arengule. Uut tüüpi jutustu-

ee tekkimine XVII sajandi teise poole proosas: "Повесть о Фроле Скобееве". Põssaadi ja talurahva hulgas tekkinud saatiiriline jutustus, selle sotsiaalne suunitlus. Lääne tõlkekirjanduse levik XVII sajandi lõpul ja selle mõju vene kirjandusele. Vanausulise kirjasõna teisenemisest XVII sajandil: "Житие протопопа Аввакума" - põssaadi ja talurahva opositsiooni kajastumine selles teoses; "Житие протопопа Аввакума" kui autobiograafilise žanri varaseim ilming vene kirjanduses.

XVII sajandi süllaabiline luule (Simeon Polotski). Teatri ja dramaturgia sünd vana-vene kultuuris. Vana-vene kirjanduse tähtsus ja traditsioonid vene kirjanduse arengus.

Kohustuslik lektüür

Kohustusliku kirjanduse loetelus ei ole näidatud tõlgete ilmumisaega ja kohta, kuna vene klassikute teoste tõlkeid on eesti keeles ilmunud mitmes trükis, mitmesugustes kogumikes ja valimikes. Tõlgete ilmumisandmed leiab üliõpilane bibliograafiatest: Nõukogude Eesti tõlkekirjandus. Bibl. nimestik. Tln., 1968, 1977. Venekeelsed pealkirjad kirjanduse loetelus viitavad, et eesti keelde ei ole teost tõlgitud ja selle võib leida vastava perioodi krestomaatiast.

1. Böliinad. Tln., 1955.
2. Lugu Igori sõjaretkest. Tln., 1965.
3. Повесть о гибели русской земли.
4. Задонщина.
5. Житие протопопа Аввакума.
6. Повесть о Фроле Скобееве.
7. Повесть о щемякином суде.

Õpikud ja krestomaatiad

1. Н. К. Гудзий. История древней русской литературы.
2. История русской литературы. Изд. АН СССР, т. I, М.-Л., 1941; т. II, ч. I, М.-Л., 1945, т. II, ч. II, М.-Л., 1948.

3. А.С. Орлов. Древняя русская литература. М.-Л, 1937 или 1945.
4. И.П. Еремин. Лекции по древней русской литературе. Изд. ЛГУ, 1968.
5. Хрестоматия по древней русской литературе (составитель - Н.К. Гудзий), ilmunud mitu väljaannet.
6. Изборник (Сборник произведений литературы древней Руси) вступительная статья Д.С. Лихачева. Составление и редакция Л.В. Дмитриева и Д. С. Лихачева. М., 1969.

Täiendavaid kirjandusloolisi allikaid

1. Д.С. Лихачев. Развитие русской литературы X-XVII веков. Эпохи и стили. Л., 1973.
2. Д. С. Лихачев. Человек в литературе древней Руси. М.-Л., 1958; М., 1970.
3. Д.С. Лихачев. Поэтика древнерусской литературы. Л., 1967; Л., 1971.

Küsimused

1. Vana-vene kirjanduse tekkimine, omapära ja põhijooned.
2. Vaimuliku kirjanduse üldiseloostus. Pühakute elulood.
3. Vana-vene kroonikad ja nende üldiseloostus. "Повесть временных лет".
4. "Lugu Igori sõjaretkest"; ideelis-kunstiline analüüs.
5. Jutustused tatari ikke ajast. "Слово о погибели русской земли".
6. "Задонщина" (paralleelsele "Looga Igori sõjaretkest").
7. Teooria "Moskva - kolmas Rooma" ja selle kajastumine kirjanduses.
8. Afanassi Nikitini "Хождение за три моря".
9. Ühiskondliku mõtte ja kirjanduse muutumisi XVI sajandil.
10. XVII sajandi tähtsus vene kirjanduse arengus.
11. XVII sajandi eluolustikulistest ja satiirilistest jutustustest üldiseloostus.
12. "Житие протопопа Аввакума".

13. Lääne tõlkekirjanduse tulek vene kirjandusse XVII sajandil. Vene teatri ja dramaturgia tekkimine. Vene luule XVII sajandil. Uue inimese kontseptsioon vene kirjanduses.

XVIII sajandi vene kirjandus

Ideoloogilistest ja kirjanduslikest muutustest XVII ja XVIII sajandi vahetusel. "Uue" vene kirjanduse algus. XVIII sajandi kirjanduse suhted vana-vene ja lääne-euroopa kirjandustega. Võitlus keskajaga uues kirjanduses ja kultuuris. Eesrindliku ühiskondliku mõtte areng XVIII sajandil. Ratsionalism, selle progressiivne tähtsus võitluses keskaegse kiriklik-teoloogilise kultuuriga. Valgustusliku monarhia teooria. Klassitsism kui ratsionalismi esteetiline programm. Vene klassitsismi kirjanduslik programm, selle suhe euroopa klassitsismiga. Vene klassitsismi kriis XVIII sajandi keskel ja valgustusideede levimine Venemaal. Valgustusliku monarhia kriis. Valgustuse kirjanduslik programm. XVIII sajandi ideelise pärandi mõju vene kultuuri edasisele arengule.

Vene kirjandus XVIII sajandi esimesel

veerandil

Anonüümsed käsikirjalised jutustused: "Jutustus vene madrusest Vassili Koriotskist", "Jutustus Aleksandrist, vene aadlikust", "Jutustus vene kaupmehesest Ioannist". Jutustus-
te ideelis-temaatiline analüüs. Nn. Peetri-aegne luule. Teater Peeter I ajal. Peetri-aegne ajakirjandus, esimene vene ajaleht. Peeter I ajastu kultuurireformid (uus kirjaviis, haridus, Vene Teaduste Akadeemia asutamine). Feofan Prokopovitš publitsistlik ja kirjanduslik tegevus. Tragikomöödia "Vladimir". "Õpetatud družina" (F. Prokopovitš, V. Tatistšev, A. Kantemir) ja selle programm ajastu ühiskondlikus võitluses.

A. D. Kantemir

A. Kantemir - satiirik. Vene tegelikkus Kantemiri satiirides, nende sotsiaal-poliitiline teravus, patriotism. Kantemiri tõlkealane tegevus. Kantemiri kommentaarid oma satiiridele. Kantemiri valgustuslikud ideed. Kantemiri loomingu side klassitsismiga.

V. K. Trediakovski

V. Trediakovski tõlketeos "Sõit armastuse saarele" ja vene kirjanduskeele uuendamise probleemid. Trediakovski vene värsisüsteemi uuendajana (1735.a. traktaat "Uus ja lühike õpetus vene värsside loomiseks"). Trediakovski klassitsistliku kirjanduse loojana ja tõlkijana: "Argeniida", "Telemahhose seiklused", ajaloolased tõlked.

M. V. Lomonossov

M. Lomonossovi filosoofilised vaated, tema võitlus rahvusliku kultuuri ja teaduse eest. Lomonossovi kirjandus- ja keelealased uurimused: "Ood Hotini kindluse vallutamise puhul" (vene värsisüsteemi reform 1739.a.); "Kirikuraamatute tähtsusest vene keeles" (nn. "kolme stiili" teooria); "Vene grammatika" (1755). Lomonossovi kirjanduslik programm: "Vestlus Anakreoniga". Lomonossovi pidulikud oodid, nende teemad, stiil. Lomonossov ja "valgustatud monarhia". Lomonossov poeedi-teadlasena: võitlus teadusliku maailmavaate eest ("Kiri klaasi kasulikkusest", vaimulikud oodid, "Mõtisklused"). Lomonossovi kirikuvastased satiirid ("Hümn habemele", "Kaks astronoomi peo peal"). Lomonossovi tähtsus vene klassitsismi kindlustamisel ja vene kirjanduse edasises arengus.

A. P. Sumarokov

A. Sumarokov vene klassitsismi teoreetikuna (epistolad "Vene keelest" ja "Vene värsiõpetusest"). A. Sumarokovi klassitsistlikud tragöödiad: "Vale-Dimitri" jt., tragöödiate poliitiline suunitlus - orientatsioon aadliklassile, opositsioon isevalitsuse vastu; tragöödiate kunstilised iseärasused. Sumarokovi komöödiate kunstiline areng, (situatsioonikomöödialt olustikukomöödiale - "Enda arust sarvekanja"). Sumarokovi lüürika. Sumarokovi satiirid (võitlus vene aadli eest ja aadelkonna pahede vastu; võitlus vene ametnikkonna ja pärisorjapidajate kuritegelikkusega): "Koor pahelisele maailmale", "Aadliseisusest".

Kirjandus XVIII sajandi teisel poolel

Uhiskondliku ja poliitilise elu aktiviseerumine Katariina II ajal ja selle kajastumine kirjanduses. "Uue seaduse" komisjon, Katariina II ja tema õukonna "voltäaritsemine". "Всякая всячина" ja nn. satiirilaine vene kirjanduses. Katariina II ja N. Novikovi poleemika. Uue kodanliku draama ("pisarate komöödia") tekkimine vene dramaturgias. N. Pannini - D. Fonvizini aadliopositsioon. Vene rahvusliku sotsiaalse komöödia süünd (Fonvizin). Demokraatliku ja revolutsioonilise valgustusliku mõtte areng (A. Radištšev). Reaktsiooni süvenemine pärast Pugatšovi ülestõusu. Klassitsismi kriis. Kirjanike ja lugejaskonna demokratiseerumine; aadlivastase suunitlusega proosa laialdane levik (M. Tšulkov, M. Popov, V. Ljovšin jt.). Eelromantismi (sentimentalismi) ja realismi ilminguid kirjanduses (A. Radištševi, N. Novikovi, D. Fonvizini, G. Deržavini, I. Krõlovi loomingus). Uue kirjandussuuna - sentimentalismi - tekkimine, selle põhjused ja stiilitunnused. Ilukirjandusliku keele teisenemine sajandi lõpul, selle tähtsus vene kirjakeele edasisele arengule.

Satiirilaine 1769-1774.a.

"Всякая всячина" - esimene satiiriajakiri Venemaal. I. Novikovi satiiriajakirjad. "Трутень", "Живописец", "Комелек". I. Novikovi ja Katariina II vaheline poleemika satiiri ülesannetest, olemusest, teemadest. I. Novikovi pärisorjapidajate ja pärisorjuse vastu suunatud satiirid: "Katkend reisist ~~в~~ I ~~на~~ T ~~на~~", "Kirjad Falaleile". Novikovi satiir võitluses gallomaaniaga. I. Novikovi ajakirjade populaarsus lugejaskonnas. Ühiskonnakriitilise satiiri keelamine valitsuse poolt.

D. I. Fonvizin

D. Fonvizini elu, ühiskondlike vaadete ja loomingu ülevaade. Fonvizini varased satiirid ("Rebane-riukategija" ja "Läkitus minu teenritele"). Fonvizini "Brigadir" - terav satiiriline komöödia gallomaania vastu. "Äbarik": komöödia ideelis-temaatiline analüüs (pärisorjapidajad ja pärisorjus; autori ühiskondlik-poliitiline programm); komöödia stiili analüüs (klassitsismi-realismi tunnuseid teoses); komöödia tähtsus ajastu ühiskondlik-poliitilises võitluses ja selle traditsioonid hilisemas vene kirjanduses (Gogol). Fonvizini kui ajakirjaniku poleemika Katariina II-ga. Fonvizini kirjad välismaalt. V. Belinski Fonvizini loomingust.

A. N. Radistsev

A. Radistsevi elu ja loomingu ülevaade. Radistsev - revolutsioonilise valgustusliku mõtte arendaja vene kirjanduses ja ühiskondlikus liikumises. Radistsevi "Reis Peterburist Moskvasse" - isevalitsuse ja pärisorjuse kriitika, üleskutse revolutsiooniks; revolutsioon ja kultuur. Radistsevi loomingulise meetodi omapära "Reisis ...". Ood "Priius", selle ideelis-temaatiline ja kunstiline analüüs. Radistsevi ühiskondlik-poliitiliste vaadete seos euroopa

ühiskondliku mõttega XVIII sajandil (Radištšev ja Rousseau). Radištševi viimased teosed ("Ajaloolised laulud", "Kaheksateistkümmes sajand" jt.). Radištševi mõju vene revolutsioonilis-demokraatliku mõtte arengule. V. I. Lenin Radištševist.

G. R. Deržavin

G. Deržavini elukäik. Deržavin Katariina II laulikuna ("Felicia"). Uus (võrdlevalt klassitsismiga) inimese-kontseptsioon tema luules. Felicia kuju teisenemine tema loomingu. Deržavini oodid-satiirid ja nende kodanikupaatos ("Suurnik", "Valitsejaile ja kohtumõistjaile" jt.). Radištševi, Puškini ja dekabristide kõrge hinnang Deržavini kodanikululele. Deržavini patriootilised oodid ja nende stiil. Vene XVIII sajandi elu-olustik Deržavini luules ("Jevgenile. Elu Zvanskis", "Kutse lõunale", "Esimesele naabrile" jt.). Loodus Deržavini luules. Deržavini luule autobiograafilisus. Deržavini religioossed ja filosoofilised oodid ("Vürst Meštšerski surma puhul", "Jumal", "Kosk" jt.). Deržavini anakreontika.

Deržavini kirjanduslike ja ühiskondlike vaadete vastuolulisus, tema luule sidemed klassitsismi, eelromantismi ja realismiga; võitlus tõe, õiguse ja seaduste eest ning poliitiline konservatiivsus. Deržavini luule novaatorlikkus (võrdlevalt Lomonossovigiga), selle kõrge hindamine Puškini, Belinski ja Tšernõševski poolt.

N. M. Karamzin

N. Karamzini elu, looming ja ühiskondlik-poliitilised vaated. Karamzini vaated ajaloole: "Märkmed vanast ja uuest Venemaast" ja "Vene riigi ajalugu". Karamzin kui ajakirjanik. Karamzini kirjanduslik programm - sentimentalism. Karamzini proosa: "Vaene Liisa", "Bojaaritütar Natalja", "Bornholmi saar", "Sierra Morena" ja "Meie aja rüütel"; jutustuste stiili analüüs. Karamzini luule (teemad, žanrid) ja selle

mõju XIX sajandi alguse kirjanduse arengule. Karamzini keeleuenduslik tegevus ja mõju vene kirjakeele arengule.

Noor Krõlov

I. A. Krõlovi varane dramaturgia ja lüürika. Krõlov satiirikuna. "Vaimude post". Krõlovi satiiride teemad. Jutustused "Kaiib" ja "Kiidulaul minu vanaisale". Krõlov XVIII sajandi ratsionalismi/valgustuse paljastajana: tragikomöödia "Näpistaja" ja selle poliitiline suunitus. Noore Krõlovi loomingus seos tema hilisema valmiloominguga.

Kokkuvõtte vene uue kirjanduse arengust XVIII sajandil

Vene kirjanduse peamised arenguetapid XVIII sajandil: Peetri-aegne kirjandus, klassitsism, valgustus, eelromantism/sentimentalism; XVIII sajandi kirjanduse ja ühiskondliku mõtte tähtsus vene kirjanduse edasisele arengule.

XVIII sajandi kirjandus ja Puškin.

Kohustuslik lektüür

1. М. Ломоносов. На день восшествия на престол Елизаветы Петровны 1747 г. Разговор с Анакреоном. О пользе стекла. Утреннее размышление. Вечернее размышление. Ода выбранная из Иова. Гимн бороде.
2. А. Сумароков. Дмитрий Самозванец.
3. Д. Фонвизин. Аварик.
4. А. Радищев. Reis Peterburist Moskvasse. Priius. Осьмнадцатое столетие.
5. Г. Державин. Фелице. Вельможа. Властителям и судиям. Бог. На смерть кн. Мещерского. Евгению. Жизнь Званская. Ласточка. Лебедь. Тончию.
6. Н. Кaramzin. Vaene Liisa. Bojaaritütar Natalja. Остров Борнхольм. Марфа-Посадница или покорение Новгорода.
7. I. Krõlov. Kaiib. Поддипа.

Õpikud ja krestomaatiad

1. Д.Д.Благой. История русской литературы XVIII в. (ilmunud mitu väljaannet).
2. Г.А.Гуковский. Русская литература XVIII века. Учпедгиз, М., 1939.
3. История русской литературы. Изд. АН СССР, тт. III, IV, V. М.-Л., 1941-1947.
4. Русская литература XVIII века (хрестоматия; составитель - Г.П.Макогоненко). Л., 1970.
5. Хрестоматия по русской литературе XVIII в. (составитель - А.В.Кокорев) (ilmunud mitu väljaannet).
6. Хрестоматия по русской литературе XVIII века (составитель - Г.А.Гуковский). Л., 1937.

Täiendavaid kirjandusloolisi allikaid

1. Г.В.Плеханов. История русской общественной мысли, тт. I-III. (соч., тт. XX-XXII, М.-Л., 1925).
2. В.Г.Белинский. Сочинения Державина.
3. Н.А.Добролюбов. Русская сатира в век Екатерины.
4. П.Н.Берков. Введение в изучение истории русской литературы XVIII века, ч. I. Изд. ЛГУ, 1964.
5. Л.И.Кулакова. Очерки истории русской эстетической мысли XVIII века. Л., 1968.
6. И.З.Серман. Русский классицизм. (Поэзия. Драма. Сатира). Л., 1973.
7. Сборник "Проблемы русского просвещения и литературы XVIII века" (М.-Л., 1961).
8. Сборник "Проблемы просвещения в мировой литературе" (М., 1970).
9. Сборник "XVIII век", тт. I-III (М.-Л., или Л., 1935-1975).
10. Г.А.Гуковский. Очерки по истории русской литературы XVIII в. Л., 1936.
11. П.Н.Берков. История русской журналистики XVIII века. М.-Л., 1952.

М. Lomonossovist

А.А.Морозов. М.В.Ломоносов. Л., 1955 (или любое другое издание).

И.З.Серман. Поэтический стиль Ломоносова. М.-Л., 1966.

А. Sumarokovist

Г.А.Гуковский. Очерки по истории русской литературы XVIII века. Дворянская фронда в литературе 1750-1760 годов. М.-Л., 1936.

П.Н.Берков. А.П.Сумароков. М.-Л., 1949.

Н. Novikovist

Г.П.Макогоненко. Николай Новиков и русское просвещение XVIII века. М.-Л., 1951.

Д. Fonvizinist

Г.П.Макогоненко. Денис Фонвизин. М.-Л., 1961 (см. также в кн. Г.П.Макогоненко "От Фонвизина до Пушкина" - М., 1969).

А. Radistsevist

Г.П.Макогоненко. Радищев и его время. М., 1956.

В.В.Пугачев. А.Н.Радищев. Горький, 1960.

Ю.Ф.Карякин и Е.Г.Плимак. Запретная мысль обретает свободу. М., 1966.

G. Deržavinist

A.B.Западов. Мастерство Державина. М., 1958.

И.З.Серман. Державин. Л., 1967.

I. Krôlovist

Н.Л.Степанов. И.А.Крылов. М., 1963; или - его же: И.А.Крылов.

Жизнь и творчество. М., 1958.

Сборник "Иван Андреевич Крылов" (Л., 1975).

"Русские драматурги XVIII-XIX вв. Монографические очерки в 3-х томах". Т. I. (XVIII век). М.-Л., 1959.

N. Karamzinist

Ю.М.Лотман. Эволюция мировоззрения Карамзина (1789-1803). -

Уч. зап. Тартуского ун-та, вып. 51. Тарту, 1957.

А.Н.Лыпин. Общественное движение при Александре I. П., 1918.

Küsimused

1. Peeter I ajastu kultuurireformid. Võitlus vana ja uue kultuuri vahel. Feofan Prokopovits. "Õpetatud družina".

2. Proosa, luule ja dramaturgia XVIII sajandi esimesel vee-
randil.

3. A. Kantemiri satiirid.

4. Klassitsism.

5. V. Tredjakovski: traktaadid, luule, tõlked.

6. M. Lomonossov: maailmavaade, traktaadid, oodid. Lomonos-
sovi oodide stiil.

7. A. Sumarokov ja klassitsistlik tragöödia.

8. Vene kirjandus XVIII sajandi viimasel kolmandikul.
9. 1769.-1774.a. satiiriajakirjad.
10. D. Fonvizin: elulugu, loomingu ülevaade.
11. "Ābarik".
12. Proosa arenguteed XVIII sajandi viimasel kolmandikul.
13. G. Deržavini elu ja loomingu ülevaade.
14. G. Deržavini luule novaatorlus.
15. A. Radistševi elu ja ühiskondlik-poliitilised vaated.
16. "Reis Peterburist Moskvasse".
17. N. Karamzini elu, maailmavaade, ajaloolised uurimused.
18. Sentimentalism. Karamzini proosa.
19. Moore Krõlovi satiir.
20. XVIII sajandi kirjanduse tähtsus vene kirjanduse arengus.

Kirjandus XIX sajandi esimesel poolel

Venemaa ajalooline areng XIX sajandi esimesel poolel. V. I. Lenin revolutsioonilise liikumise etappidest Venemaal, kahest kultuurist, kirjanduse parteilisusest, rahva vabastusvõitlusest ja vene kirjanduse ülemaailmsest tähtsusest. Vene XIX sajandi kirjanduse periodiseerimine. Lääne-euroopa kodanlike revolutsioonide ja ühiskondliku liikumise mõju vene ühiskondliku mõtte ja kirjanduse arengule XIX sajandi esimesel poolel.

Kirjandus XIX sajandi esimesel veerandil

Ühiskondliku ja kirjandusliku elu tormiline areng XIX sajandi algul. Kirjanduslike rühmituste tekkimine. Romantismi tekkimine (V. Žukovski). Karamzinistide ja šisšovistide vaheline võitlus. "Arzamass". 1812.a. tähtsus vene rahvusliku iseteadvuse arengule. Vene vabastusliikumise esimene etapp - dekabristide liikumine. Dekabristide kirjanduslikud rühmitused, väljaanded ("Poljarnaja Zvezda" jt.).

Romantismi stiilitunnused. Žukovski, Puškini ja Lermontovi romantismi eripära.

V. A. Žukovski

Ülevaade V. Žukovski loomingust - sentimentalismilt romantismile. Imepärase ja saladusliku romantika Žukovski luules ja selle seos poeedi maailmavaatelistega otsingutega. Žukovski ballaadid "Ludmilla", "Svetlana", nende rahvalikkus /rahvuslikkus/. Žukovski nn. eleegilise romantismi olemus ("Õhtu", "Väljendamatu" jt.). Žukovski novaatorlus tundelüürika viljelemisel, poeesiakeele rikastamisel. Žukovski tõlkijana. Žukovski ja poeedid-dekabristid - kaks suunda vene romantismis 1810-1820-ndail aastail. V. Belinski Žukovskiet.

I. A. Krõlov

I. Krõlovi valmid kui XIX sajandi esimese veerandi kirjanduse demokraatlikum ilming. Krõlovi valmide rahvalikkus /rahvuslikkus. Krõlovi valmide teemad, keel.

A. S. Gribojedov

A. Gribojedovi loomingu seos ajastu progressiivae ühiskondlik-politiilise liikumisega. Lõpetamata tragöödiad "1812. a." ning "Rodamist ja Zenobia". "Häda mõistuse pärast" - realistlik komöödia ajastu olustikust ja ühiskondlik-politiilistest probleemidest ning dekabristliku kultuuriga kangelasest.

Poeedid-dekabristid

Lenin dekabristidest. Dekabristlik kodanikuluule ja revolutsioonilis-romantilised poeemid. Dekabristide võitlus vene kirjanduse rahvuslikkuse eest. Dekabristid kirjanduse ühiskondlikust rollist.

Žukovski "eleegilise" romantismi võrdlev analüüs dekabristliku "oodiliku" luulega (kaks suunda vene romantilises luules 1810-1820-ndail aastail). Dekabristliku luule tradit-

sioonid hilisemas vene kirjanduses. K. Rõlejevi ühiskondlik-poliitiline ja kirjanduslik tegevus. Rõlejevi kodanikuluule (poliitilised oodid, satiirid). Rõlejevi duumad (teemad, ideed, kunstiline meetod). K. Rõlejevi poeemid ("Voinarovski") ja isiksuse-kontseptsioon nendes. Rõlejevi ja A. Bestuževi agitatsioonilised laulud. Dekabristliku proosa iseloomulikke jooni (W. Kūchelbeckeri "Ado"). Isiksuse ja rahva ning nende suhete kontseptsioone vene romantismis. Dekabristlike traditsioonide jätkumine vene kirjanduses.

A. S. Puškin

A. Puškini elu- ja loominguperioodid. Varasem looming (1814-1817): teemad, stiilid, nende mitmekülgsus. Puškini suhted dekabristidega (varasem poliitiline lüürika, Lõuna-periood ja postdekabristlik kodanikuluule). Romantism Puškini loomingus: esimene rahvuslik-romantiline poeem "Ruslan ja Ludmilla", Lõuna-poeemid ja -lüürika (isiksuse, rahva ja keskkonna kujutamine Puškini romantismis). "Mustlased" (isiksuse/keskkonna sõltuvuse tõdemine, taandumine romantismilt). Puškini loomingu evolutsioon realismile (rahvuslikkuse ja historismi probleemi tõstatamine ja lahendamine, romantilise kangelase taandumine ajaloolise ja realistliku ees): "Koraa-ni jäljendused", "Laul Olegist", "Laulud Stenka Razinist", "Borise Godunov", "Krahv Nulin" jt.). "Boriss Godunov" - uut tüüpi draama (võrdlevalt klassitsistliku ja romantilisega) vene kirjanduses; monarhia ja rahva kujutamine, rahva roll ajaloos. Historismi printsiip ja Peeter I kuju Puškini loomingu evolutsioonis ("Poltaava", "Peeter Suure moorlane", "Stantsid", "Vaskratsanik" jt.). "Jevgeni Onegin" autori loomingulise arengu kajastajana a. 1823-1830 (olustik, tegelased ja nende evolutsioon romaani käigus (kangelaste suhe keskkonnaga, rahvalikkusega, autori suhtumine tegelastesse), romaani avatus/lõpetamatus kui autori konstruktiivne võtte elu realistlikul kujutamisel; romaan kui konkreetse epohhi vene elu entsüklopeedia (Belinski "Jevgeni Oneginist"). Boldino sügise looming. "Belkini jutustused" - vene realistliku

proosa algus; autoripositsiooni maskeering jutustustes, tegelikkuse avamine mitmest vaateväljast, romantilise-sentimentaalsete süžeede paroodia; "väikeste inimeste" teema ja sotsiaalsete probleemide püstitamine (eriti "Jaamaülem" ja "Gorjuhhino küla ajalugu"). "Väikesed tragöödiad" - isiksus ja epohh ning epohhide konflikt. Talurahva ülestõusu teema Puškini loomingus: "Dubrovski" (kangelase kuju ja tema suhted rahvaga), "Kapteni tütar" (klassisuhete antagonismi tõdemine, võimu ja humaansuse küsimus), "Stseenid rüütliajaetust" (ühiskonna sotsiaalsete jõudude analüüs, nende positsioon rahva ülestõusus). Puškin oma ajastu probleemide lahkajana 1830-ndail aastail: uue ajastu olemus ja selle konflikt minevikuga, uue aja tüüpiline kangelane ("Padaemand"); kultuuri/poeedi saatus ja vene "kuldse" aristokraatia krahh ("Egiptuse õöd"); vene kultuurse aristokraatia konflikt uue võimuaristokraatiaga (dubrovskid, trojekurovid) ja kaasaja aktuaalsed ühiskondlik-poliitilised probleemid koos isiklike ja intiimsetega ("Minu kangelase suguvõsa", "Jezereki", "Väejuht", "Suurnikule", "Borodino aastapäev", "Venemaa laimajalle", "Sügis", "Pindemonte'ist", "Maire võim", "On aeg...", "Pühad isad ..." jt.).

Puškini loomingu rahvuslik ja ülemaailmne tähtsus.

Kirjandus 1830-ndail aastail

Ühiskondlik elu pärast 14. dets. 1825.a.: kriisimeeleolud, reaktsiooni tugevnemine. Progressiivse ühiskondliku mõtte areng Nikolai I reaktsiooni ajal: võitlus odioosse rahvusluse vastu. Poliitilised ja filosoofilised rühmitused. Realismi arenemine vene esteetilise mõtte arengus (Puškin, Lermontov, Gogol, Belinski). Realismi kindlustumine. Kirjanduse liikumine luulelt proosale.

M. J. Lermontov

M. Lermontovi elu. Ühiskondliku mõtte liikumine 1830-ndate aastate situatsioonis. Lermontovi varasem looming. Selle ees Žukovski ja dekabristide traditsioonidega ("Türklaste kaebed", "Talvede pojad, slaavlaste pojad...", "Belaimus", "10. juulil 1830", "30. juulil 1830", "Puri" jt.). Lermontovi nn. "raudse värsi" stilistilised iseärasused. Noorusaja poeemid (eriti "Izmail bei"). Varase loomingu kangeline, selle subjektiivsus, individualism, demonism, kangelase ja keskkonna konflikt ning kättemaksu-teema. Nn. ülemineku-perioodi (romantismilt realismile) looming ("Maskeraad", "Tambovi laekurieit", "Saska", "Laul kaupmees Kalasnikovist" jt.): romantilise kangelase madaldamine, rahvalikustamine, reaalse keskkonna/ühiskonna tulek loomingusse ja selle kriitika. Lermontovi hilisem realistlik lüürika ("Ära usu end...", "Valerik", "Mõtisklus", "Testament", "Kodumaa", "Borodino"). Viimased poeemid ("Mtsõri", "Deemon"): isiksuse käitumisfilosoofia, isiksuse ideaalid, isiksuse ja keskkonna suhted; romantismi/realismi probleemid. "Meie aja kangeline" - ajalooline, psühholoogiline, filosoofiline romaan konkreetse epohhi tüüpilisest kangelasest. Lermontovi loomingu tähtsus vene kirjanduse ajaloos.

A. M. Koltsov

A. Koltsov ja tema laulud: laulu žanr kui Koltsovi loomingu omapära; selle seos luule ja rahvalaule traditsioonidega. Loodus Koltsovi luules. Koltsovi loomingu muusikaalaua.

N. V. Gogol

N. Gogol - vene kriitilise realismi rajaja. V. I. Lenin Belinekiist ja Gogolist. Gogoli loomingu evolutsioon romantismilt realismile. Varasem romantiline looming: "Õhtud külas Dikanka lähedal"; kogumik "Mirgorod" - keskkonna ja ini-

meste kujutamine (võrdlevalt iga jutustusega tsüklis ja "Õhtutega"). Peterburi-jutustuste tsükel: inimese olemus/saatus Peterburi keskkonnas; Peterburg sotsiaalsete vastuolude sümbolina; inimese-kontseptsioon "Sinelis" ja "Hullumeelse märkmetes"; "Portree" - Gogoli programm kunstist/kunstnikust. Fantastika, grotesk ja naer Gogoli loomingus. Gogol-dramaturg. "Revident": süžee grotesksus ja kujude realistlikkus; selle vastuolu mõtestamine Belinski peelt; Gogoli interpretatsioon "Revidendist" ("Teatrist lahkumine..."). Gogoli idee "Surnud hingedest" kui rahvuslikust "poeemist". Poeemi I osa - realistlik satiir pärisorjuskust bürokratlikust Venemaa. Belinski, Herzen ja Tšernõševski "Surnud hingedest". Võitlus Gogoli eest 1830-1840-ndate aastate kriitikas: Belinski "Kiri Gogolile". Gogoli mõju vene kirjanduse arengule.

1840-ndate aastate kirjanduslik elu

Pärisorjualiku süsteemi kriisi süvenemine ja demokraatlik-revolutsioonilise liikumise elavnemine Venemaal. Ajastu eesrindlik intelligents revolutsioonist, Venemaa arenguteedest ja sotsialismist (Belinski, Herzen, Petraševski, Saltõkov-Štšedrin); Belinski, Herzen ja lääne-euroopa sotsialistlik utopism. Petraševskilased. Materialistlike ideede tugevnemine vene filosoofilise mõtte arengus 1840-ndail aastail. 1840-ndate aastate ajakirjad ("Sovremennik"). Vaidlused Gogoli loomingu ümber. Revolutsioonilised demokraadid ja nende võitlus liberaalide-"läänlastega" ja konservatiividega. Belinski võitlus slavofiilide rahvialikkuse ja läänlaste kosmopolitismiga. Naturaalkoolkond - uue etapp vene kriitilise realismi arengus. "Peterburi füsioloogia" ja "Peterburi kogumik". Belinski naturaalkoolkonna teoreetikuna. Talupoja-probleem Herzeni, Nekrassovi, Turge-nevi ja Grigorovitsi teostes. Talupoja kuju 1840-ndate aastate kirjanduses. "Väikesed inimesed" naturaalkoolkonna teostes. Naturaalkoolkonna tähtsus vene realismi kindlustamises.

V. G. Belinski

V. Belineki ühiskondlik-poliitiliste ja filosoofiliste vaadete muutumisi (30-ndad ja 40-ndad aastad). Belinski-kriitik: võitlus kirjanduse idealisuse ja rahvuslikkuse eest, nn. "ametliku rahvuslikkuse", reaktioonilise romantismi, didaktilise naturalismi ja "puhta kunsti" vastu. Belinski artiklid Puškinist, Lermontoviet, Gogolist. Belinski mõju vene demokraatliku kriitika arengule.

A. I. Herzen

V. I. Lenin Herzeniet. Herzeni ühiskondlik-poliitilised, filosoofilised ja esteetilised vaated. Herzeni loomingu evolutsioon romantismilt realismile: romaan "Kas on süüdi?". Herzeni tegevus välismaal: vaba vene ajakirjanduse loomine ("Kolokol" ja "Poljarnaja Zvezda"). Herzeni memuaarid "Minevik ja mõtted".

Kohustuslik lektüür

1. V. I. Lenin. Partei organisatsioon ja parteiline kirjandus. Suurvenelaste rahvuslikust ohkusest. Herzeni mälestuseks. - Kogumikus: V. I. Lenin. Kirjandusest ja kunstist. Tln., 1964.
 2. V. Žukovski. Luuletusi, ballaade (valikuliselt).
 3. I. Krõlov. Valitud valmid. Tln., 1960.
 4. A. Gribojedov. Häda mõistuse pärast.
 5. K. Rõlejev. Luuletusi, duumad (valikuliselt); Voinarovski.
 6. W. Kūchelbecker. Ado.
 7. A. Puškin
 8. M. Lermontov
 9. N. Gogol
- } kõik eesti keeles ilmunu.
10. V. Belinski. Kirjanduslikud unistused; Vene jutustusest ja Gogoli jutustustest; Häda mõistuse pärast, Lermontovi

luuletused; Meie aja kangelane; Artiklid Puškinist (valikuliselt); Pilk vene 1846.a. kirjandusele; Pilk 1847.a. vene kirjandusele; Kiri Gogolile (vt. V. Belinski. Valitud artiklid. I-III. Tln., 1949).

11. A. Herzen. Kes on süüdi?; Minevik ja mõtted.

12. D. Grigorovitš. Jutustused. Tln., 1959.

Õpikud ja krestomaatiad

1. А.Н. Соколов. История русской литературы XIX в. (I-я половина). М., 1970.
2. История русской литературы. Изд. АН СССР. тт. V и VI.
3. Декабристы. Антология. В 2-х тт. Л., 1975.
4. Хрестоматия по русской литературе XIX века. Часть I. (Составитель А.Г.Цейтлин). Учпедгиз. М., 1938.
5. К.Маркс и Ф.Энгельс об искусстве. Тт. I-II. М.-Л., 1958.
6. В.И.Ленин о литературе. М., 1971.

Täiendavaid kirjandusloolisi allikaid

1. Н.И.Мордовченко. Русская критика первой части XIX в. М.-Л., 1959.
2. Д.Г.Оксман. От "Капитанской дочки" А.С.Пушкина к "Запискам охотника" Тургенева. 1959.
3. В.В.Гишинус. От Пушкина до Блока. М., 1966.
4. Д.М.Лотман. Поэзия начала XIX в. - В кн.: Поэты начала XIX в. Л., 1961.
5. V. Adams. Vene kirjandus - ma aeg. Tln., 1977.

V. Žukovskiat

- Б.М.Эйхенбаум. Методика русского лирического стиха. Пг., 1917.
- В.Жирмунский. Гете в русской литературе. Л., 1937.
- Л.Я.Гинзбург. О лирике. М.-Л., 1964.

I. Krôlovist

Н.Д.Степанов. Крылов. Жизнь и творчество. 1959. Иван Андреевич Крылов. Проблема творчества. Под ред. И.З.Сермана. Л., 1975.

A. Gribojedoviat

И.А.Гончаров. Милльон терзаний. (Любое издание)
М.В.Нечкина. Грибоедов и декабристы. М., 1951.
В.Н.Орлов. Грибоедов. Очерки жизни и творчества. М., 1954;
Грибоедов. Л., 1967.
И.Н.Медведева. "Горе от ума" А.С.Грибоедова. М., 1964.

Dekabristlikust kirjanduseest

Декабристы. Антология. В 2-х тт. Л., 1975.
А.Г.Цейтлин. Творчество Рылеева. 1955.
В.Г.Базанов. Поэты-декабристы. М., 1967; Очерки декабристской литературы. Публицистика. Проза. Критика. М., 1953;
Очерки декабристской литературы. Поэзия. М.-Л., 1961.

A. Puskinist

В.Г.Белинский. Статьи о Пушкине. (Любое издание)
Н.Л.Бродский. Пушкин. Биография. М., 1937.
Д.Д.Благой. Творческий путь Пушкина (1813-1826). М.-Л., 1950;
(1826-1830). М., 1967.
Б.В.Томашевский. Пушкин. Книга первая (1813-1826). М.-Л.,
1956 Книга вторая (1824-1837). М.-Л., 1961.
Г.А.Гуковский. Пушкин и проблемы реалистического стиля. М.,
1957; Пушкин и русские романтики. М., 1965.

Н.Л.Бродский. "Евгений Онегин" – роман в стихах. Комментарий (любое издание).

Ю.М.Лотман. Роман в стихах Пушкина "Евгений Онегин". Спецкурс. Вводные лекции в изучение текста. Тарту, 1975.

L.Grossman. Puskin. Tln., 1965.

M. Lermontovist

Е.Михайлова. Проза Лермонтова. М., 1957.

Д.Е.Максимов. Поэзия Лермонтова. Л., 1964.

И.Л.Андронников. Лермонтов. Исследования и находки. М., 1968.

Б.М.Эйхенбаум. Статьи о Лермонтове. М.-Л., 1961.

A. Koltsovist

В.Г.Белинский. Стихотворения Кольцова (любое издание).

Н.А.Добролюбов. А.В.Кольцов (любое издание).

В.А.Тонков. А.В.Кольцов. М., 1959.

N. Gogolist

В.Г.Белинский. Статьи о Гоголе (любое издание).

Г.А.Гуковский. Реализм Гоголя. М.-Л., 1959.

Г.Н.Поспелов. Творчество Н.В.Гоголя. М., 1953.

Н.Л.Степанов. Н.В.Гоголь. Творческий путь. М., 1959.

В.В.Гиппиус. От Пушкина до Блока. М., 1966 (раздел о Гоголе).

V. Belinskist

Н.И.Мордовченко. В.Г.Белинский. 1811-1848. Очерк литературно-критической деятельности. Л., 1948. Белинский и русская литература его времени. М.-Л., 1950.

В.С.Нечаева. В.Г.Белинский. М., 1961.

Ю.Оксман. Летопись жизни и творчества В.Г.Белинского. М., 1958.

Naturaalkoolkonnast

- В.Г.Белинский. Взгляд на русскую литературу 1846 года. Взгляд на русскую литературу 1847 года.
А.И.Белецкий. Достоевский и натуральная школа в 1846 г. - "Наука на Украине", 1923, № 4.
В.И.Кулешов. Натуральная школа в русской литературе XIX века. М., 1965.

A. Herzenist

- В.И.Ленин. Памяти Герцена (любое издание).
Я.Е.Эльсберг. Герцен. Жизнь и творчество. М., 1963.
В.А.Путинцев. Герцен-писатель. М., 1963.

Küsimused

1. Kirjanduslik liikumine XIX sajandi esimesel veerandil.
2. Vene romantism XIX sajandi algul.
3. V. Žukovski - romantik. Ballaadid ja lüürika.
4. I. Krõlovi valmid.
5. Dekabristlik kirjandus. Luule ja proosa.
6. K. Rõlejev. Lüürika ja duumad. Poeemid.
7. V. Kūchelbecker. "Ado".
8. A. Gribojedov. "Häda mõistuse pärast".
9. A. Puškini loomingulise evolutsiooni üldiseloostus.
10. Lütseumi-periood Puškini loomingus.
11. Puškini 1817-1820-ndate aastate vabastusluule.
12. "Ruslan ja Ludmilla". Lõuna-perioodi poeemid.
13. Puškini lõuna-perioodi lüürika. Ideeline kriis 1823.a. ("Nõuks võtsin külvitõõle minna", "Deemon" jt.).
14. Mihhailovskoje-periood Puškini loomingus. Rahvuslikkuse probleem.
15. "Boriss Godunov".
16. Historismi probleem Puškini loomingulises evolutsioonis. "Poltaava".

17. Boldino sügis: väikesed tragöödiad, "Belkini jutustused".
18. "Dubrovski" ja "Kapteni tütar".
19. "Vaskrateanik".
20. "Padaemand" ja "Egiptuse õöd".
21. Puškini lüürika 1830-ndail aastail. Belinski Puškiniet.
22. Romantism ja realism Lermontovi loomingus.
23. M. Lermontovi lüürika.
24. Lermontovi poeemid.
25. Lermontovi proosa. "Meie aja kangelane". Belinski Lermontovist.
26. Gogoli romantismi omapära. "Õhtud külas Dikanka lähedal".
27. Kogumik "Mirgorod". Selle temaatika. Gogoli realism.
28. Peterburi-jutustuste tsükkel. Gogoli satiir.
29. "Revident". Gogol teatrist.
30. "Surnud hinged".
31. Belinski ja Gogol.
32. Belinski võitlus realismi eest; naturaalkoolkond ja selle kunstiprintsibid.
33. A. Herzeni "Kes on süüdi?" või "Minevik ja mõtted".

Vene kirjandus XIX sajandi teisel poolel

Vene revolutsioonilise vabastusliikumise teine periood. V. I. Lenini hinnang sellele perioodile. Kriitilise realismi süvenemine vene kirjanduses, selle olemus ja omapära eri kirjanike loomingus. Revolutsioonilis-demokraatliku suuna tekkimine vene kirjanduses. Kirjanduse arengu sõltuvus ajastu tervast ühiskondlik-politiilisest võitlusest. Kirjanike maailmavastelised otsingud, nende osalemine ajastu ühiskondlikus elus ja selle kajastumine nende loomepraktikas.

Kirjandus 1850-1860-ndail aastail

Vene vabastusliikumise teine periood. Lenini hinnang sellele perioodile. Kapitalismi areng ja pärisorjusliku korra vastuolude süvenemine. Krimmi sõda. Talupoegade rahutuste kasv. Revolutsiooniline situatsioon 1850-ndate aastate lõpul

ja 1860-ndate aastate algul. 1861.a. reformi pärisorjuslik iseloom ja selle kriitika Tšernõševski poolt. Tšernõševski ja Dobroljubov talupoegade revolutsiooni propageerijatena. Demokraatlike ja sotsialistlike ideede põimumine 1860-ndate aastate revolutsioonilises demokraatias. "Sovremennik" ja "Kokol" - nende tähtsus 1860-ndate aastate vabastusliikumises. Ideeline võitlus 1860-ndate aastate kirjanduses. Uue, demokraatliku kirjanduse sünni: Nekrassov, Tšernõševski, Stšedrin, Pomjalovski, N. Uspenski, Resetnikov jt. Antinihilistlikud romaanid.

I. S. Turgenev

I. Turgenevi varasem looming, selle seos Belinski kunsti-teoreetiliste vaadetega ja naturaalkoolkonnaga. "Küti kirjad": talupoegade ja mõisnike kujud teoses; teose pärisorjusevastane suunitlus. Turgenev - portretist, "Rudin" - romaan 40-ndate aastate tüüpilisest kangelasest. Turgenevi 1850-ndate aastate jutustused: "Liigse inimese päevik" ja "Asja" (Tšernõševski artikkel "Vene inimene rendez-vous'1"). "Aadlipesa" - vene aadli saatuse ja isiksuse-kontseptsioon selles teoses. "Eelõhtul": 1860-ndate aastate liberaalide ja demokraatide võitluse kajastumine romaanis; Insarovi kuju; Dobroljubovi hinnang romaanile ja Turgenevi lahkulöömine "Sovremenniku"et. "Isad ja pojad": Bazarov kui raznotšinets-demokraat, tema vastuolulisus; liberaalide/konservatiivide kujud romaanis. Turgenevi looming pärast ideelist kriisi 1862.a.: "Suits". Lenin Turgeneviet. 1870-ndate aastate ühiskondlik liikumine ja romaan "Uudismaa". Turgenevi hilisem looming: "Luuletused proosas" ja fantastilised jutustused. Turgenevi sidemed lääne-euroopa intelligentsiga. Turgenevi loomingu aktuaalsus ajastu ühiskondlikus elus. Turgenevi proosa stiil.

I. A. Gontšarov

I. Gontšarovi loomingu areng romantismilt/naturalismilt realismile: "Tavaline lugu". Pärisorjusliku korra kriitika

romaanis "Oblomov". Dobroljubov ja Lenin "Oblomovist" ja oblomovlusest. Gontšarovi vaadete evolutsioon pärast 1861.a.: "Järsak". Gontšarovi proosa stiili omapära.

A. N. Ostrovski

A. Ostrovski ja tema dramaturgia roll ajastu ühiskondlikus ja kirjanduslikus võitluses. Ostrovski gogolliku traditsiooni jätkajana vene teatris: "Omade vehel - ajame läbi". Slavofiilide ideede kajastusi Ostrovski loomingus: "Vaesus pole pahe" jt. Ühiskondliku liikumise ja "Sovremenniku" mõju Ostrovski loomingule. Venemaa bürokraatia kriitika "Tulusas ametis". "Pimeduseriik" Ostrovski käsitluses. Ostrovski näidendite positiivne kangeline: "Äike". Dobroljubovi artiklid Ostrovskist. Ostrovski 1870-ndate aastate sotsiaalsed draamad: "Mets", "Põõrane raha", "Hundid ja lambad". Kunstiprobleemid Ostrovski loomingus: "Mets", "Talendid ja austajad", "Süüta süüdlased". Ostrovski draamade keel, kompositsioon, konflikt, karakterikäsitus.

N. A. Nekrassov

V. I. Lenin Nekrassovist. Nekrassovi luule revolutsiooniline tähtsus. Nekrassovi tähtsus vene kirjanduslikus liikumises.

Nekrassovi varane romantiline lüürika (kogumik "Unistused ja helid") ja varasem demokraatliku suunilusega proosa (romaan "Tihhon Trosnikovi elu ja seiklused").

Nekrassovi pöördumine talupoja-teema juurde; satiiri süvenemine lüürikas. Nekrassovi 1850-1860-ndate aastate luule: võitlus talurahvarevolutsiooni eest; Belinski ja Sevtsenko kuju Nekrassovi luules; Nekrassov Dobroljubovi ja Tšernõševski kaasvõitlejana ("Sovremennik"); võitlus revolutsioonilis-demokraatliku suuna eest kirjanduses ("Poeet ja kodanik", "Belinski"); Nekrassovi talupoeglik-demokraatlikud ideaalid: "Pakane Punanina", "Kellel on Venemaal hea elada"; Nekrassovi ajaloolis-revolutsioonilised poeemid: "Vanaisa", "Vene naised"; töö ja kapitali teema Nekrassovi luules: "Las-

te itkud", "Volgal", "Raudtee", "Laulud vabast sõnast", kapitalistliku Venemaa terav paljastus poeemis "Kaasaegsed".

Nekrassovi realismi omapära, tema luule novaatorlikkus. Nekrassovi tähtsus vene revolutsioonilise luule evolutsioonis.

N. G. Tšernõševski

N. Tšernõševski vene revolutsioonilise demokraatia juhana 1850-1860-ndate aastatel. Marksismi klassikud Tšernõševskist. Tšernõševski kirjanduskriitikuna ("Artiklid Gogoli perioodi vene kirjandusest"). Tšernõševski vene kirjanduse kriitilisest (realistlikust) suunast. Ajastu positiivse kangelase kriitika Tšernõševski artiklites ("Vene inimene rendez-vous'l").

Tšernõševski "Mida teha": uued inimesed, revolutsiooni ja sotsialismi ideed romaanis; romaani vastuvõtt kriitika poolt; romaani tähtsus ajastu revolutsioonilises võitluses.

N. A. Dobroljubov

N. Dobroljubov ühiskondlik-poliitilised ja esteetilised vaated. N. Dobroljubovi kirjanduskriitilised artiklid, tema kriitika printsiibid. N. Dobroljubovi artiklid Ostrovskist, Turgenevist, Gontšarovist ("Pimeduseriik", "Valguskiir pimeduseriigis", "Millal saabub tõeline päev", "Mis on obloomovlus?"). Dobroljubov Nekrassovi ja Tšernõševski kaasvõitlejana ("Sovremennik").

Kohustuslik kirjandus

1. I. Turgenev. Küti kirjad. Tln., 1950, Jutustused. Tln., 1966. Valitud jutustusi. Tln., 1947. Rudin. Aadlipesa. Eelõhtul. Isad ja pojad. Suits. Uudismaa. Luuletusi proosas.
2. I. Gontšarov. Tavaline lugu. Oblomov.
3. A. Ostrovski. Omade vahel - ajame läbi. Tulus smet. Äike.

Põõrane raha. Mets. Hundid ja lambad. Kaasavaratu. Talendid ja austajad. Süüta süüdlased.

4. N. Nekrassov. Luuletusi (kõik eesti keeles ilmunu). Pakane Pumanina. Kellel on Venemaal hea elada.
5. N. Tšernõševski. Mida teha? Proloog. Valitud teosed I, Tln., 1952.
6. N. Dobroljubov. Pimeduseriik. Valgusekiir pimeduseriigis. Mis on obломovlus? Millal saabub tõeline päev?

Õpikud

1. Г.Н.Поспелов. История русской литературы XIX века. Т.2, ч. I. М., 1962.
2. История русской литературы XIX века. Вторая половина. Ред. С.М.Петрова. М., 1974.
3. История русской литературы. Изд. АН СССР. тт.8 (I-2)-9.М., 1956.
4. История русской литературы. В 3-х томах. Изд. АН СССР, т.3. М., 1964.

Täiendavaid kirjandusloolisi allikaid

1. А.В.Луначарский. Собр. соч. в 8 тт, т. I. Русская литература. М., 1963.
2. Г.В.Плеханов. Литература и эстетика. тт. I-II. М., 1958.
3. В.В.Воровский. Литературная критика. М., 1971.

I. Turgenevist

- Г.А.Бялый. Тургенев и русский реализм. М.-Л., 1962.
А.И.Батюто. И.С.Тургенев - романист. Л., 1972.
Г.Б.Курляндская. Художественный метод Тургенева-романиста. Тула, 1972.
С.Е.Шаталов. Проблемы поэтики И.С.Тургенева. М., 1969.
Г.А.Бялый, А.Б.Муратов. Тургенев в Петербурге. Л., 1970.
А.Г.Цейтлин. Мастерство Тургенева - романиста. М., 1958.

В.В.Голубков. Художественное мастерство Тургенева. М., 1960.
Изучение И.С.Тургенева в школе. Орел, 1972.

I.Gontšarovist

А.Г.Цейтлин. И.А.Гончаров. М., 1950.
Н.И.Пруцков. Мастерство Гончарова - романиста. М.-Л., 1962.
А.Ф.Захаркин. Роман И.А.Гончарова "Обломов". М., 1963.
Н.К.Ликсанов. Роман Гончарова "Обрыв" в свете социальной истории. Л., 1968.

A.Ostrovskist

Л.М.Лотман. А.Н.Островский и русская драматургия его времени. М.-Л., 1961.
А.И.Ревякин. Искусство драматургии А.Н.Островского. М., 1974.
А.Л.Штейн. Мастер русской драмы. М., 1973.
Е.Г.Холодов. Мастерство Островского. М., 1963.
А.И.Журавлева. Драматургия А.Н.Островского. М., 1974.

N.Nekrassovist

В.Е.Евгеньев-Максимов. Творческий путь Н.А.Некрасова. М.-Л., 1953.
К.И.Чуковский. Мастерство Некрасова. М., 1971.
А.М.Гаркави. Некрасов и революционное народничество. М., 1962.
М.М.Гин. От факта к образу и сюжету. М., 1971.
Б.О.Корман. Лирика Н.А.Некрасова. Воронеж, 1964.
Н.Н.Скатов. Некрасов. Современники и продолжатели. Л., 1973.
К.В.Мальцева. Изучение произведений Н.А.Некрасова в школе. М., 1958.

N.Tšernyševskist

А.П.Скафтымов. Жизнь и деятельность Н.Г.Чернышевского. Саратов, 1947.
Б.И.Покусаев. Н.Г.Чернышевский. Очерк жизни и деятельности. Саратов, 1967.

- П.С.Рейфман. Н.Г.Чернышевский. Тарту, 1973.
Б.И.Бурсов. Чернышевский как литературный критик. М.-Л., 1951.
Б.И.Бурсов. Мастерство Чернышевского-критика. Л., 1959.
А.Лебедев. Герои Чернышевского. М., 1962.
А.А.Озерова. Чернышевский. Пособие для учителей средней школы. М., 1951.

N.Dobroljubovist

- В.В.Жданов. Н.А.Добролюбов. Критико-библиографический очерк. М., 1961.
В.А.Нутинцев. Жизнь и творчество Н.А.Добролюбова. М., 1957.

D.Pissarevist

- Л.А.Плоткин. Д.И.Писарев. Жизнь и деятельность. М.-Л., 1962.
Н.В.Демидова. Писарев. М., 1969.
Я.Р.Симкин. Жизнь Дмитрия Писарева. Ростов н./Д., 1969.
С.С.Конкин. Эстетические и литературно-критические взгляды Писарева. Саранск, 1973.

Küsimused

1. Ühiskondlik ja kirjanduslik elu 1850-1860-ndail aastail.
2. "Küti kirjad".
3. "Rudin".
4. "Aadlipesa".
5. "Eelõhtul" ja "Isad ja pojad".

6. Turgenevi jutustused.
7. "Suits" ja "Uudismaa".
8. Turgenevi "Luuletused proosas".
9. Gontšarovi kontseptsioon romantismist/realismist "Tavalises loos".
10. "Oblomov".
11. A. Ostrovski loomingu varasem periood. "Omade vahel - ajame läbi".
12. "Tulus amet".
13. "Äike".
14. Vene aadelkond Ostrovski näidendeis 70-ndail aastail ("Põürane raha", "Hundid ja lambad").
15. Reformijärgne vene tegelikkus Ostrovski näidendeis ("Mete", "Kaasavaratu").
16. "Talendid ja austajad".
17. Nekrašov ja "Sovremennik".
18. Nekrassovi lüürika 1850-ndail aastail.
19. Nekrassovi lüürika 1860-ndail aastail.
20. Kapitalismi teema Nekrassovi luules.
21. "Pakane Punanina".
22. "Kellel on Venemaal hea elada".
23. Nekrašov ja narodniklus. Poeemid dekabrietidest.
24. N. Tšernõševski ühiskondlik-poliitilised vaated. Tšernõševski kui kirjanduskriitik.
25. Tšernõševski romaanid.
26. Dobroljubovi tegevus "Sovremennikus". Dobroljubovi artiklid Gontšarovist, Turgenevist, Ostrovskist.

Kirjandus 1860-ndatel aastatel

"Teise naturaalkoolkonna" tekkimine 1860-ndate aastate algul. N. Tšernõševski ja N. Dobroljubovi eesteetika mõju 1860-ndate aastate demokraatlikele kirjanikele. Ajakiri "Sovremennik" kui nende kirjanike maailmavaadet ja loomingut mõjutav väljaanne.

N. Pomjalovski koht vene 1860-ndate aastate demokraatli-

kus proosas. Protesteeriv segaseisuslik intelligent uue keske positiivse kangelasena demokraatlikus kirjanduses ("Väikekodanlik õnn"). Segaseisusliku intelligenti võitlus oma kohta eest ühiskondlikus elus. Väikekodanliku õnne piiratus ("Molotov"). "Jutustusi bursast", nende ühiskondlik tähtsus ja kunstiline väärtus.

Talurahvateemalised olukirjeldused N. Uspenski, F. Rešetnikovi ja V. Sleptsovi loomingus. Töölisteemalise jutustuse tekkimine vene kirjanduses (F. Rešetnikov).

M.J. Saltõkov-Štšedrin

M. Štšedrin kui üldistatud sotsiaal-poliitilise satiiri looja. Loomingu varasem periood. Štšedrin Tsarskoje Seloo lütseumis. Luuledebüüt. Štšedrin ja Petrasevski. Belinski ja utopistliku sotsialismi mõjud. "Vastuolud" ja "Segane lugu". Štšedrin "Mensikovi komitee" ohvrina. Štšedrin Vjatkas. Satiiri süvenemine "Kubermangu visandites". Štšedrini kujunemine demokraatliku kirjanduse juhtivaks autoriks. Tšernõševski ja Debreljubov "Kubermangu visandite" satiirist.

Satiiri teisenemine 1860-ndatel aastatel. Stiili kujunemine, keele iseärasus. "Pompaduurid ja pompaduuride lemmikud" ning "Ühe linna ajalugu" - revolutsioonilis-demokraatlik satiir isevalitsusliku režiimi ja bürokraatia aadressil.

Satiiri teravdamine reorimieelse ja -järgse perioodi võrdlemise kaudu 1870-ndatel aastatel. "Provintslase Peterburi päevik", "Heasoovlikud kõned". Kapitalism ja sellega kaasnev uut tüüpi inimene Štšedrini loomingus. Mõisa-aadli kohanemiskärsed reformijärgsel perioodil. Aadlisuguvõsade lagunemise teema Štšedrini "Härrastes Golovljovides". "Mon-Repos" varjupaik".

Štšedrin lääne-euroopa riikluse ja kultuuri analüüsijana. Vene ja lääne teema käsitlemine teoses "Raja taga".

Štšedrini 1880-ndate aastate looming. Isevalitsuse, liberalismi, bürokraatia, renegaatluse paljastav kujutamine. Satiiri sünguse ja tõsiduse süvenemine. Inimese, vastutustunde

ja poliitilise reaktsiooni seostest teostes "Raja taga" ("Võidutsev siga") ja "Kaasaegne idüll". "Muinasjutud" kui Štšedrini loomingu teemade kokkuvõte. Probleemide lahendamise resolutsus "Muinasjuttudes". "Muinasjuttude" stiili eripära.

Štšedrin revolutsioonilis-demokraatliku kirjanduse ülesannetest 1880-ndail aastail: "Imjarek" ("Elu pisiasjad") ja "Kramolnikovi seiklus". "Posehonje vanaaeg", selle peavakajalisus 1880-ndate aastate reaktsiooni tingimustes. "Unustatud sõnade" teema Štšedrini viimastes teostes.

Saltõkov-Štšedrini suhted revolutsioonilis-demokraatliku liikumisega. Saltõkov-Štšedrin kirjaniku missioonist, tema poeetika seos sellega.

F. M. Dostojevski

Dostojevski kui ajastu vastuolude eredamaid väljendajaid. "Vaesed inimesed" ja selle seos naturaalkoolkonnaga. Belinski hinnang Dostojevski esimesele teosele. "Teisik" ja eemaldumine Belinskist. Dostojevski Petraševski ringis, tema furjerism. Dostojevski 40-ndate aastate looming.

Sunnitõõ ja selle mõju Dostojevski loomingule. "Alandatud ja solvatute" maailm Dostojevski loomingus. "Märkmed Surnud Majast" ja Dostojevski inimesekäsitus. Vendade Dostojevskite ajakirjad ja pinnaideed. Pinnaideedega seotud revolutsioonilise demokraatia kriitika ja selle kriitika suunatus revolutsioonilis-demokraatlike ideede härmuslike versioonide vastu. Dostojevski subjektiiv-demokraatlik positsioon, üldise ja üksiku, ratsionaalse ja irratsionaalse, antropoteentrismi ja teotsentrismi vastandatus tema vaadetes. Lääne ja vene teema Dostojevski loomingus ("Talvised märkmed suvistest muljetest").

"Ülestähendusi põranda alt" kui Dostojevski romaani-loomingu prolegomena. "Võõra sõna" tähtsus, autori-mina mõistmise ja eristamise raskused. "Kuritõõ ja karistus" kui uut tüüpi romaan. Polüfoonia ja teisikluse tähtsus sellises teoses. Teose orienteeritus võõrastele tekstidele. Inimese

ja idee "vahekord", ideekangelane Dostojevski loomingus. Inimene ja keskkond. Teadvuse/alateadvuse probleem ja Dostojevski inimene. Ülestõusmise teema Dostojevski loomingus (võrreldes Tolstoiga). "Kuritus ja karistus" vene kriitikas.

"Idioot" ja Dostojevski ideaalikäetus. "Kirjaniku päevikud", nende problemaatika. "Kirjaniku päeviku" jutulooming ("Tasane"). "Sortsid" ja "Nooruk": idee- ja kapitalisortside teema Dostojevski loomingus. Mihhailovski artikkel "Sortsides".

"Vennad Karamazovid". Karamazovlus kui ajastu ilming. Ivan ja Zossima. Gorki karamazovlusest.

Dostojevski loomingu tähtsus vene kirjanduses, tema realismi eripära. Dostojevski kui XIX ja XX sajandi kirjanik, tendentslikkuse ja psühholõgismi seos tema teostes. Dostojevski romaanistruktuuri eripära, tema koht vene romaani tüpõloogias.

1860-ndate aastate luuletajaid

Luule ja proosa vahekord ning luule arengu spetsiifilisus jõõni XIX sajandil. Luule koht XIX sajandi teise poole vene kirjanduses.

A. Feti koht 60-ndate aastate poliitilises ja kirjanduslikus võitluses. Tema luuleloomingu saatus. Inimlikustatud loodus ja assotsiativsus Feti luules. Tema tundelõõrika eripära, selle psühholõgilisus. Hilisema loomingu filosoofiline mõtestatus.

Feti vormimeisterlikkus, novaatorlus rütmika ja meloodika vallas.

F. Tjutõsevi luuleloomingu saatus ja koht vene kirjanduses. Tema luule filosoofiline mõtestatus, kantus elutraagikast ja fatalistlikest mõtetest. Mütõloõgilised ja müüdiloomelised motiivid Tjutõsevi luules, tema panteism. Tjutõsevi poliitiline lõõrika.

Tjutõsevi luule kujundirikkus ja visuaalsus, selle vormitõõius. Klassikaliste vormide arendamine Tjutõsevi luules.

A. Feti ja F. Tjutšeevi lüürika kui sümbolismieelse luule intensiivsemad kunstilised otsingud. Nende tähtsus vene par-nassluule ja sümbolismi jaoks.

1870-1890-ndate aastate kirjanduslik liikumine

Narodnikluse tekkimise eeldused. Narodnikliku liikumise areng, ideoloogia (Lavrov, Mihhailovski, Tkatsjov) ja selle kriitika Lenini poolt. Narodniklik kirjandus, selle vastuolud ja seos "teise naturaalkoolkonnaga". Narodnikliku belletris-tika žanrid ja teemad: G. Uspenski olukirjeldused, Zla-tovratski mineviku-utoopia, Erteli romaanilooming jne. Hi-lisnarodniklik kirjandus, selle ideestik.

Romantiline hoovus 1880-ndate aastate kirjanduses. Antro-pologismi süvenemine. Zanrimuutused 1880-ndate aastate kir-janduses. Sotsiaalse problemaatika üldinimlik käsitlemine (Garsin), väikese inimese ja demokraatliku kirjanduse tradit-sioonide teisenemine (A. Tšehhov), romantismi ja realismi sünteesimise probleemid (Korolenko). 1880-ndate aastate luu-le.

Naturalism ja sümbolism vene kirjanduses. Sümbolistide vanem põlvkond (Brjussov, Merežkovski, Minski jt.).

G. N. Uspenski

G. Uspenski maailmavaate kujunemine ja selle vastuolud. V. I. Lenin Uspenskist. Varane loomeperiood. "Rasterjajevi uulitsa kombed".

Talupoja-teema domineerimine 1870-1880-ndate aastate loomingus. Reformijärgse vene küla laostumise ja klassilise kihistumise kujutamine. "Talupoeg ja talupoja tšõ". "Maa võim".

Rahva ja intelligentsi teema Uspenski loomingus. Uspens-ki ja Lääs. Venemaa ja Lääne-Euroopa Uspenski loomingus ("Ajas sirgu").

Püüd sotsiaalpoliitilise mõtestamise poole. Marksismi mõ-ju Uspenskile. Olukirjelduste tsükkel "Kapitali võim".

Uspenski poeetika erijooni. Psühholoogism ja üldistatus
tema olukirjeldustes.

L. N. Tolstoi

V. I. Lenin L. Tolstoist. Tolstoi varane looming. Päävikulisus. Triloogia. Sõjateema Tolstoi loomingus. Tüpiiseerimine varases loomingus ("Metsaraiumine"). Sõda ja inimene, patriotism Tolstoi sõjajuttudes ("Sevastopoli jutustused"). Hinge dialektika. Tšernõševski Tolstoi eripärast. Inimese ja keskkonna, kultuuri ja looduse teema Tolstoi loomingus ("Luzern"). "Ülestõusmise" probleem varases loomingus ("Eesõnad mitte lugejale, vaid autorile"); surma väärtustav funktsioon ("Markööri märkmed", "Albert"); ruusaistlik robinsonaad ("Mõisniku hommik", "Kasakad"); perekond ("Perekonna õnn"). Kõlbelise ja sotsiaalse seos Tolstoi varases loomingus ("Kolm surma", "Polikuška", "Holstomer").

"Sõda ja rahu" kui "rahvusliku mõtte" ajaloo eepiline esitus. Teoae kujunemine. Kunstniku ajalugu ja teose kriitika. Ajalugu ja filosoofia. Rahvaa, suurmees, ajalugu. Kutuzovi kuju teoses. Kutuzov - Alekaander - Napoleon. Teoae sotsiaal-kõlbelised poolaad: kõrgaad (salongid) ja rahvas (Štšerbatõi ja Karatajev).

Elava elu ja inimeste maailm teoaes. Alekaei Bolkonski, Pierre Bezuhhov, Natasa Rostova ja Maria Bolkonskaja kujud teoses ning nendega seotud kõlbelis-filosoofilised otsingud. "Sõja ja rahu" kui eepilise romaani žanrispetsiifika.

"Anna Karenina" ja "perekondlik mõte". Romaan murrangulisest ajajärgust. Teose seos "Sõja ja rahu" epiloogi ning selle mustanditega. Aabitaajutud ja "Belkini jutustused" ning "Anna Karenina" stiil. Romaani idee evolutsioon (Schopenhauer, A. Dumas-juunior), "minu päralt on kättemaksmine ja mina tasun". Anna Karenina ja Konstantin Levin. Levin ja Tolstoi otsingud. Teose poeetika eripära.

Nn. 80-ndate aastate murrang L. Tolstoi vaadetes. Sotsiaal-kõlbeliste otsingute kasvamine antihistorismiks. Tols-

toi - eetik. Tagasitulek loomingu juurde. Murrangujärgse loomingu eripära. Rahvajutud ("Küünal", "Muinasjutt Loll-Ivanist ja ta kahest vennast"), "Ivan Iljitsi surm". Tolstoi dramaturgia ("Pimeduse võim", "Hariduse vili", "Elav laip").

Tolstoi vaated perekonnale ja armastusele ("Kreutzeri sonaat", "Isa Sergius"). Tolstoi kriitika teravus ja positiivse programmi haprus. Tolstoi ja patriarhaalne vene talupoeg.

Romaan "Ülestõusmine" kui sotsiaalkriitiline teos. Tolstoi kõlbelised ideed selles teoses. Tolstoi "Ülestõusmine" eripära, Maslova ja Nehljudovi "Ülestõusmine", Nehljudov - positiivne programm ja iroonia.

"Hadži Murat" ja selle koht Tolstoi loomingus. Tolstoi esteetilised vaated. Tolstoi publitsistika.

Tolstoi kunstiline meetod, pühholoogilise analüüsi ning stiili eripära.

V. G. Korolenko

V. Korolenko ühiskondlik ja publitsistlik tegevus. Aktiivsuse ja mässumeelsuse paatos Korolenko loomingus ("Imeline", "Jaska"). Rahva teema käsitletus ning võimaliku inimese ja võimaliku tegelikkuse otsingud ("Makari unenägu", "Jõgi mõllab", "Pime moosekant"). Kaasaegse narodnikliku liberalismi ja tolstoiluse kriitika ning tööotsingud/unistused ("Sokoliinlane", "Keisri postipoisid", "Pilvisel päeval", "Ei ole hirmus"). Jutustus "Umbkeelsena võõrsil". "Minu kaasaegse elulugu" ilukirjandusliku memuaarteeosena.

Korolenko realismi uuendajana. Realism ja romantism Korolenko loomingus. Korolenko loomingu ja ühiskondliku tegevuse tähtsus. V. I. Lenin ja M. Gorki Korolenkost.

V. M. Garsin

V. Garsin kui 1880-ndate aastate kirjanduse esindaja. Garsini mõtted vene intelligentsist, tema ühiskondlikud vaa-

ted ja nende seos loominguga.

Kõlbelise kohuse ja kurjuse teema (sõda, argine kurjus) ning nende esitamine garsinliku inimese kaudu.

Garsini loomingu evolutsioon "mina"-probleemidelt välise tegelikkuse kiretumale kujutamisele ("Karud").

Garsini esteetilised vaated. Garsin ja kunst. Garsini seos kirjandustraditsiooniga (narodniklik belletristika, L. Tolstoi, F. Dostojevski).

Garsini stiil, tema loomingu žanriline eripära. Üksiku ja üldise vahetõrje Garsini loomingus. Garsini koht vene kirjanduse arenguprotsessis.

A. P. Tšehhov

A. Tšehhovi 1880-ndate aastate looming. Antõsa Tšehhonte periood (1880-1884). Poleemiline suhtumine demokraatliku kirjanduse traditsioonidesse ("Ametniku surm", "Paks ja peenike"). Muutused Tšehhovi loomingus pärast ülikooli lõpetamist. Sotsiaalkriitiline tonaalsus ("Kameeleon", "Mask", "Unter Prisižbejev" jt.); nukkerkibe eluvaatlus ("Kurbus", "Mure" jt.); laste maailm contra täiskasvanute maailm ("Lastepere", "Kõõgitüdruk abiellub", "Griša", "Magada tahaks" jt.).

Tšehhovi "teine debüüt". Objektiivne maneer. Sotsiaalse plaani süvenemine ja ideelised otsingud ("Stepp", "Duell", "Igav lugu", "Minu elu", "Jonõts"). Tšehhov liberaal-narodnikliku "väikeste tegude" teooria ja tolstoiluse kriitikuna ("Palat nr. 6", "Maja ärklitoaga" jt.). Tšehhov ajastu vastuolude kriitikuna ("Talumehed", "Orus", "Kolm aastat"). "Inimeses peab kõik olema kaunis" ja intelligenti kapseldumise teema ("Inimene vutlaris", "Karusmarjad"). Tšehhovi lüüriline romaan "Daam koerakesega".

Tšehhovi dramaturgia. Vodevillide ülesehituse eripära ("Karu", "Abieluettepanek"). Lüürilised draamad ("Kajakas", "Kolm õde", "Onu Vanja", "Kirsiaed"). Tšehhovi dramaturgia eripära ja žanriprobleemid Tšehhovi dramaturgias. Tšehhov ja Kunstiteater.

Tsehhovi novaatorlus ja kunstiline meetod. Tsehhovi loomingu tähtsus.

Kohustuslik lektüür

1. V. I. Lenin. Partei organisatsioon ja parteiline kirjandus. Suurvenelaste rahvuslikust uhkusest. Herzeni mälestuseks. Lev Tolstoi kui vene revolutsiooni peegel. L. N. Tolstoi. L. N. Tolstoi ja tema ajastu - kogus: V.I.Lenin. Kirjandusest ja kunstist. Tln., 1964.
2. M. Saltõkov-Štsedrin. Ühe linna ajalugu. Härrased Golovljovid. Raja taga. Muinasjutud.
3. F. Dostojevski. Vaesed inimesed. Valged õõd. Märkmed Surnud Majast. Talviseid märkmeid suviseist muljeist. Ülestähendusi põranda alt. Kuritöö ja karistus. Idioot. Tassane. Vennad Karamazovid.
4. L. Tolstoi. Lapsepõlv. Poisiiga. Noorus. Sevastopoli juustused. Mõisniku hommik. Luzern. Markõõri märkmed. Kolm surma. Metsaraiumine. Kasakad. Sõda ja rahu. Anna Karenina. Ivan Iljitsi surm. Kreutzeri sonaat. Isa Sergius. Pärast balli. Ülestõusmine. Pimeduse võim. Elav laip. Hadži Murat.
5. G. Uspenski. Rasterjajevi uulitsa kombed. Maa võim. Ajas sirgu.
6. V. Korolenko. Makari unenägu. Imeline. Sokoliinlane. Jõgi mõllab. Pime muusik. Umbkeelsena võõrsil. Pilvisel päeval. Jaška.
7. V. Garšin. Neli päeva. Sündmus. Kunstnikud. Argpüks. Puna-
ne lill. Attalea princeps. Signaal.
8. A. Tsehhov. Ametniku surm. Paks ja peenikene. Kameeleon. Mask. Unter Prisibejev. Mure. Kurbus. Lastepere. Magada tahaks. Kõõgitudruk abiellub. Vaenlased. Igav lugu. Stepp. Palat nr. 6. Maja ärklitoaga. Talumehed. Orus. Karusmarjad. Inimene vutlaris. Jonõts. Daam koerakesega. Pruut. Jakas. Onu Vanja. Kolm õde. Kirsiaed.

Opikud

1. История русской литературы. Изд. АН СССР, тт 8 (ч. I, 2)–9. М., 1956.
2. История русской литературы. В 3-х томах. Изд. АН СССР. Т. 3. М., 1964.
3. Н.Г.Поспелов. История русской литературы XIX века. Т.2, ч. I. М., 1962.
4. История русской литературы второй половины XIX века. Ред. Н.И.Кравцова. М., 1966.
5. В.И.Кулешов. История русской критики XVIII–XIX веков. М., 1972.
6. История русской литературы XIX века. Вторая половина. Ред. С.М.Петрова. М., 1974.
7. Войтоловская Э.Л., Э.М.Румянцева. Практические занятия по русской литературе XIX века. М., 1975.

Täiendavaid kirjandusloolisi allikaid

1. А.В.Чичерин. Очерки по истории русского литературного стиля. М., 1977.
2. Б.В.Михайловский. Избранные статьи о литературе и искусстве. М., 1969.
3. А.Скафтымов. Нравственные искания русских писателей. Статьи и исследования о русских классиках. М., 1972.
4. Литературно-эстетические концепции в России конца XIX – начала XX в. М., 1975.
5. Ю.Лотман, Б.Егоров, З.Минц. Основные этапы развития русского реализма. Труды по русской и славянской филологии. III. Тарту, 1960.
6. Развитие реализма в русской литературе. Т. 2. Кн. 2. Расцвет критического реализма, 40–70-е годы. М., 1972.
7. Развитие реализма в русской литературе. Т. 3. М., 1974.
8. В.Асмус. Вопросы теории и истории эстетики. Сб. статей. М., 1968.

9. Литературные направления и стили. Изд-во МГУ, 1976.
10. История русского романа в двух томах. Т. 2. М.-Л., 1964.
11. Л.М.Лотман. Реализм русской литературы 60-х годов XIX в. Л., 1974.
12. В.Г.Одинокое. Проблемы поэтики и типологии русского романа XIX века. Новосибирск, 1971.
13. В.Г.Одинокое. Художественная системность русского классического романа. Новосибирск, 1976.
14. Г.А.Вялый. Русский реализм конца XIX века. Л., 1973.
15. М. Gorki. Kirjandusest. Tln., 1960.

М. Saltõkov-Štsedrinist

- М.С.Ольминский. Статьи о Салтыкове-Щедрине. М., 1959.
- А.С.Бушмин. М.Е.Салтыков-Щедрин. Л., 1970.
- А.М.Турков. Салтыков-Щедрин. М., 1964.
- П.С.Рейдман. М.Е.Салтыков-Щедрин. Тарту, 1973.
- Е.И.Покусаев. Салтыков-Щедрин и шестидесятые годы. Саратов, 1957.
- Е.И.Покусаев. Революционная сатира Салтыкова-Щедрина. М., 1963.
- В.Я.Кирпотин. Философские и эстетические взгляды Салтыкова-Щедрина. М., 1957.
- С.А.Макашин. Салтыков-Щедрин. Биография. Т. I. М., 1951.
- Д.Николаев. Сатира Щедрина и реалистический гротеск.
- Сатира М.Е.Салтыкова-Щедрина 1826-1876. Межвузовский тематический сборник. Калинин, 1977.
- Салтыков-Щедрин. 1826-1876. Статьи, материалы, библиография. Л., 1976.

Е. Dostojevskist

- Л.П.Гроссман. Достоевский. М., 1963.
- А.С.Долнин. Последние романы Достоевского. Как создавались "Подросток" и "Братья Карамазовы". М.-Л., 1963.

- М.Бахтин. Проблемы поэтики Достоевского. Изд. 3-е. М., 1972.
 Достоевский. Материалы и исследования. I. Л., 1974.
 Достоевский. Материалы и исследования. II. Л., 1976.
 Достоевский и русские писатели. Традиции, новаторство, мастерство. Сб. статей. М., 1971.
 М.С.Альтман. Достоевский. По вехам имен. Изд-во Саратовского университета, 1975.
 Т.М.Фридлендер. Реализм Достоевского. М.-Л., 1964.
 Достоевский - художник и мыслитель. Сб. статей. М., 1972.
 В.Е.Ветловская. Поэтика романа "Братья Карамазовы". Л., 1977.
 В.Я.Кирпотин. Достоевский - художник. М., 1972.
 В.Я.Кирпотин. Разочарование и крушение Родиона Раскольников. М., 1974.
 Н.М.Чирков. О стиле Достоевского. М., 1964.
 В.И.Этов. Достоевский. М., 1968.
 А.Н.Таммсааре. Valitud artiklid. Tln., 1976. (Sissejuhatuses).

1860-ndate aastate poeesiaist

- Б.Я.Нухштаб. Русские поэты. Тютчев. Фет. Козьма Прутков. Добролюбов. Л., 1970.
 И.Г.Ямпольский. Вступительные статьи к сборнику "Поэты "Искры"". Тт. I, II. Л., 1955.
 К.В.Лигарев. Ф.И.Тютчев. Жизнь и творчество. М., 1962.
 В.И.Касаткина. Поэтическое мировоззрение Ю.И.Тютчева. Саратов, 1969.
 Л.А.Озеров. Поэзия Тютчева. М., 1975.
 Д.Д.Благой. Мир как красота. О "Вечерних огнях" А.Фета. М., 1975.
 Е.А.Маймин. Русская философская поэзия. М., 1976.

F. Tjutševist

- В.В.Гиппиус. Ф.И.Тютчев. - В кн.: От Пушкина до Блока. М.-Л., 1966.

A. Fetist

Б.М.Эйхенбаум. Фет. В кн.: О поэзии. Л., 1969.

L. Tolstoist

М.Б.Храпченко. Лев Толстой как художник. М., 1965.

Н.К.Гудзий. Лев Толстой.

Б.М.Эйхенбаум. О прозе. Л., 1969.

Б.М.Эйхенбаум. Лев Толстой. Семидесятые годы. Л., 1974.

Б.М.Эйхенбаум. Лев Толстой. Кн. I-II. М.-Л., 1928-1931.

В.Б.Шкловский. Собр. соч. в 3-х тт. Т. 2. М., 1974.

С.Л.Толстой. Очерки былого. Тула. 1975.

П.Громов. О стиле Льва Толстого. Становление "диалектики души". Л., 1971.

П.Громов. О стиле Льва Толстого. "Диалектика души" в "Войне и мире". Л., 1977.

Е.Н.Купреянова. Эстетика Л.Н.Толстого. М.-Л., 1966.

Я.С.Билинник. О творчестве Л.Н.Толстого. Л., 1959.

Н.Н.Арденс. Творческий путь Л.Н.Толстого. М., 1962.

G. Uspenskist

Н.И.Соколов. Мастерство Г.И.Успенского. Л., 1958.

Н.И.Пруцков. Глеб Успенский. Л., 1971.

А.Спасибенко. Писатели-народники. М., 1968.

Н.И.Соколов. Г.И.Успенский. Жизнь и творчество. Л., 1968.

Л.Ф.Лисин. Г.И.Успенский. Творческий путь. Иркутск, 1961.

V. Korolenkost

Т.Я.Бялый. В.Г.Короленко. М.-Л., 1949.

Н.Ростов. В.Г.Короленко. М., 1965.

С.В.Короленко. Книга об отце. Ижевск, 1968.

Г.М.Мионов. В.Г.Короленко. М.-Л., 1962.

В.Г.Короленко о литературе. Сост. А.В.Храбровицкий. М., 1957.

V. Garšīnist

- Г.А.Бялый. Всеволод Михайлович Гаршин. Л., 1969.
Современники о В.М.Гаршине. Воспоминания. Изд-во Саратовско-го университета, 1977.
В.Порудоминский. Гаршин. М., 1962.
Литературное наследство. Т. 87. Из истории русской литературы и общественной мысли 1860-1890 гг. М., 1977.
J.Repin. Kauge, kuid lähedane. Tln., 1963.

A. Tsehhovist

- Г.П.Бердников. А.П.Чехов. Идеиные и творческие искания. Л., 1970.
К.И.Чуковский. О Чехове. М., 1967.
З.С.Паперный. А.П.Чехов. Очерк творчества. М., 1960.
А.П.Чудаков. Поэтика Чехова. М., 1971.
Е.С.Добин. Искусство детали. М., 1975.
М.Л.Семенова. Чехов в школе. Л., 1954.
Т.К.Шах-Азизова. Чехов и западно-европейская драма его времени. М., 1966.
Н.Я.Берковский. Литература и театр. М., 1969.
Г.П.Бердников. "Дама с собачкой" А.П.Чехова. Л., 1977.
А.И.Ревякин. "Вишневый сад" А.П.Чехова. М., 1960.
Чехов и театр. М., 1961.
В творческой лаборатории Чехова. М., 1974.
Чехов и его время. М., 1977.

Küsimused

1. Vene romaani arengujooni XIX saj. teisel poolel.
2. Saltõkov-Štšedrini loomingu eripära, loomemeetod ja maailmavaade.
3. Saltõkov-Štšedrini kirjandusliku tee algus. Esimesed jutustused, "Kubermangu visandid", "Uhe linna alalugu". Administratiivse omavoli kujutamine.

4. Kapitalism Saltõkov-Štšedrini loomingus. Reformijärgne ja -eelne Venemaa. "Raja taga", "Pošehhonje vana-aeg".
5. Sotsiaalsühholoogiline romaan "Härrased Golovljovid".
6. Saltõkov-Štšedrini "Muinasjutud".
7. Dostojevski 1840-ndate aastate looming. "Vaesed inimesed".
8. Dostojevski vaated ja looming pärast sunnitööd. "Märkmed Surnud Majast", "Talvised märkmed suviseist muljeist", "Alandatud ja solvatud".
9. "Kuritöö ja karistus".
10. "Idioot".
11. "Vennad Karamazovid".
12. Dostojevski romaan. Dostojevski realismi eripära.
13. G. Uspenski.
14. 1870-1880-ndate aastate kirjandus.
15. Tolstoi. Päevikulisus. Autobiograafiline triloogia. Tšernõševski Tolstoist.
16. Tolstoi jutulooming "Sõja ja rahuni". Noorusloomingu ansamblikilisus.
17. "Sõda ja rahu".
18. "Anna Karenina".
19. "Ülestõusmine".
20. Tolstoi romaani eripära.
21. Tolstoi viimase perioodi vaated ja jutulooming.
22. Tolstoi - dramaturg.
23. Tolstoi maailmavaade. V. I. Lenin Tolstoist. Tolstoi loomingu tähtsus.
24. Narodniklik kirjandus.
25. V. Korolenko.
26. V. Garsin.
27. Antoša Tšehhonte periood Tšehhovi loomingus.
28. Tšehhovi looming 1880-ndate aastate teisel poolel.
29. Tšehhovi jutulooming pärast "teist debüüti".
30. Tšehhovi dramaturgia printsiibid.
31. "Kajakas" Tšehhovi draama-poeetika taustal.
32. "Onu Vanja", "Kolm öde", "Kirsiaed".
33. Vene realismi arenguhooni. Vene realism maailmakirjanduse taustal.

XIX saj. lõpu ja XX sajandi alguse vene kirjandus

V. I. Lenin uuest,proletaarsest etapist Venemaa vabastusliikumises. XX saj. vene kirjanduse eripära võrreldes XIX saj. vene kirjandusega.

V. I. Lenini õpetus kirjanduse parteilisusest ja rahvalikkusest. V. I. Lenini artiklid L. Tolstoist, nende osatähtsus marksistliku esteetika arengus.

XX saj. vene kirjanduse periodiseerimine. Võitlus kirjandusvoolude vahel. 1905.a. revolutsiooni mõju kirjanduse arengule.

Sotsialistlik realism

Sotsialistliku realismi tekkimise ajaloolised tingimused. Sotsialistliku realismi olemus ja põhijooned. M. Gorki sotsialistliku realismi meetodi rajajana. Sotsialistliku realismi peamised arenguetapid.

Kriitiline realism

Kriitilise realismi ja demokraatliku kirjanduse arenguhooni uue epohhi tingimustes. Uued tendentsid L. Tolstoi ja A. Tšehhovi XIX saj. lõpu ning XX saj. alguse loominguks. Ülddemokraatliku maailmavaate olemus ja põhijooned.

Realistlike kirjanike uue põlvkonna tulek vene kirjandusse (Gorki, Bunin, Kuprin, Serafimovits, Veressajev, Andrejev, Tširikov, Naidjonov, Garin-Mihhailovaki, Šmeljov jt.). Kirjanduslik ühing "Sreda". Kirjastus "Znanije", "Znanije" kogumikud. M. Gorki realistliku ja demokraatliku kirjanduse juhina ning organiseerijana.

Realistliku kirjanduse temaatika mitmekesisus. Uued tendentsid talupoegade kujutamises (Gorki, Veressajev, Bunin, Kuprin). Võitlus narodnikluse teooriaga. Kapitalismi kriitika, töölise elu kujutamine (Gorki, Serafimovits, Kuprin, Veressajev). Antiurbanistlik teema.

Isevalitsuse paljastamine, protest politsei omavoli ja rahvusliku rõhumise vastu. Võitlus kirikuga. Väikekodanluse paljastamine. Isiksuse vabanemise probleem.

Sotsiaalse kriitika teravnemine revolutsioonilise tõusu perioodil. Sotsiaalse iseteadvuse kujunemine alamates rahvakihtides ja selle kajastumine kirjanduses (Gorki, Serafimovitš, Andrejev, Šmeljov). Linna ja maa revolutsioonilise võitluse kujutamine (Serafimovitš, Andrejev, Tširikov jt.). Protest kontrevolutsioonilise terrori vastu reakt-siooniaastail.

Modernismi mõju mõningate realismi esindajate loomingule. 1910-ndate aastate "neorealism". Realistlike kirjanike uue põlvkonna tulek vene kirjandusse 1910-ndatel aastatel (A. Tolstoi, Prišvin, Tšapõgin jt.).

Revolutsioonilis-proletaarne luule

Massilise töölislaulu teke ja areng. Proletaarse luule põhijooned ja žanrid. Proletaarse luule kiire areng 1905.a. revolutsiooni ajal. Poliitiline satiir.

Proletaarse kirjanduse uua tõus 1910-ndatel aastatel. Bolševistliku ajakirjanduse osatähtsus proletaarse luule arendamisel. Gorki osa proletaarsete kirjanike koondamisel. Demjan Bednoi looming. Proletaarse luule suhe kriitilise ja sotsialistliku realismiga.

Sümbolism

Sümbolismi tekkimise ajaloolised tingimused Venemaal. Prantsuse sümbolismi mõju vene sümbolismile. Sümbolismi filosoofilised alused. Sümbolism ja dekadents.

D. Merežkovski raamat "Languse põhjusest ning uutest vooludest kaasaegses vene kirjanduses". Kogumikud "Vene sümbolistid". Võitlus materialismi ja realismi vastu, revolutsioonilis-demokraatliku kirjanduse ideede eitamine. Individualism, "üliinimese" apoloogia. "Elu eitamine", põgenemine tegelikkuse eest. Estetism ja formalism.

"Vanemate sümbolistide" - Merežkovski, Brjussovi, Bal-monti, Sologubi, Minski, Z. Gippiuse - 1890-ndate aastate luule peamisi motiive. Mõningad muutused "vanemate sümbolis-tide" loomingus revolutsioonilise tõusu mõjul.

"Nooremate sümbolistide" - A. Belõi, A. Bloki, V. Ivano-vi - esimesed luulekogud. V. Solovjovi filosoofia ja luule mõju. Müstilised ootused, sünteesi idee. "Nooremate sümbolis-tide" erinevus "vanematest sümbolistidest". Dekadentsi, indi-vidualismi ületamise püüdlused.

Sotsiaalne kriitika sümbolistide loomingus. Linna teema (Brjussov, Blok). Isevalitsuslik-bürookraatliku riigikorra kriitika. A. Belõi romaan "Peterburg". Väikekodanluse pal-jastamine (Merežkovski, Gippius, Sologub). P. Sologubi ro-maan "Väiklane sorts".

Revolutsiooni kujutamine sümbolistide loomingus. Rahva ja Venemaa teema. Rahva ja intelligentsi lähendamise prob-leem (Blok, Belõi).

Sümbolistliku draama iseloomulikud jooned. "Uue teatri" loomise ideed.

Sümbolismi peamised esteetilised printsiibid, stiilitun-nused, Müüdi tähtsusest sümbolistide loomingus. Iroonia ja grotesk sümbolistide loomingus.

Sümbolistide kirjanduskriitika ja -teooria. Tähtsamad ajakirjad ja kirjastused. Lahkhelid ja võitlus sümbolistide erinevate gruppide vahel. Sümbolismi kriis ja lagunemine.

Akmeism

Akmeismi kujunemise ühiskondlikud ning kirjanduslikud tingimused. Akmeistide kirjanduslikud manifestid. Võitlus sümbolismiga.

Akmeistliku elujaatuse piiratus. "Tagasipöördumine" reaalsuse juurde", "mikromaailma" kujutamine, "asjade" poe-tiseerimine. Akmeismi erijooned (adamism, klarism, "neoklas-sikud"). Adamistliku jõu ja "loomaliku" alge kultus. Vana aadlielu ja kultuuri poetiseerimine, stiliseeringud. N. Gu-miljovi, A. Ahmatova, O. Mandelštami, S. Gorodetski, M. Kuz-

mini luule põhiteemad.

"Egofuturism" (I. Severjanin jt.). Egofuturistide lähedus skmeiemile.

Futurism

Futurismi tekkimise ühiskondlikud ning kirjanduslikud tingimused. Kubofuturistide grupp, nende kirjanduslikud manifestid ja esinemised. Futuristide luulekogud. Futuristide sidemed maalikunstnike avangardistlike gruppidega.

Ühiseid jooni ja erinevusi vene ja lääne futurismi vahel. Vene futurismi vastuolulisus. Futuristide suhtumine kultuuri, linna, loodueesee, tehnika arengusse. Muutused suhtumises sõtta ja vägivalda. Anarhistliku mässu, stiimia ülistamine, V. Majakovski, V. Hlebnikovi, V. Kamenski luule põhiteemad.

Futuristide esteetilised printsiibid. Uue poeetika, uue keele loomise põhimõtted. Formalism futuristlikus novaatorluses.

M. Gorki

M. Gorki elutee. Kirjandusliku tegevuse algus. Romantilised jutustused. 1890-ndate aastate realistlikud jutustused ja jutustused paljasjalgetest. Gorki publitsistika. Tema esteetilised vaated ja suhtumine XIX saj. vene kirjanduse traditsioonidesse. Kapitalismi teema, kodanliku ühiskonna kriitika ("Poma Gordejev", "Kolm inimest").

Gorki revolutsioonilise liikumise tõusu perioodil. Kirjastustegevus. "Laul Tormilinnust". Gorki draamaloomingu algus ("Väikekodanlased", "Põhjas"). Näidendid intelligentsist ("Suvitajad", "Päikese lapsed", "Barbarid"). Gorki dramaturgia novaatorlus, konflikti iseärasus. Gorki ja Moskva Kunstiteater. Poeem "Inimene".

Gorki revolutsioonistaail (1905-1907). Revolutsiooniline tegevus. Revolutsiooniline publitsistika ja satiir. Olukirjelduste tsükkel "Ameerikas".

Romaan "Ema" ja sotsialistlik realism. V. I. Lenin romaani tähtsusest. Näidend "Vaenlased".

Gorki reaktisiooniaastail (1908-1911). Kirjaniku eemaldumine bolševistlikest ideedest, ühinemine A. Bogdanovi gruppiga. "Jumalaahitamise ideed "Pihtimuses". Ideelistest eksimustest ülesaamine V. I. Lenini mõjul.

Võitlus reaktisiooniga, isevalitsusega, kodanliku laostumisega ("Tarbetu inimese elu", "Viimased", "Vassa Železnova"). Väikekodanluse paljastamine ("Okurovi linnake", "Matvei Kožemjakini elu").

Gorki 1910-ndatel aastatel. Kaastöö bolševistlikule ajakirjandusele. "Muinasjutud Itaaliast", nende ideeliskunstiline omapära. Kogumik "Mööda Venemaad". Autobiograafilised jutustused "Lapsepõlv" ja "Inimeste seas". Rahvusliku karakteri probleem Gorki loomingus. Gorki kirjanduslik ja ühiskondlik tegevus Esimese maailmasõja ajal.

A. S. Serafimovitš

Esimene loominguperiood (kuni 1905.a.). Tööraha elu kujutamine. Revolutsiooniliste sündmuste kujutamine, stiili muutumine. Revolutsioonilise eneseteadvuse ärkamise teema. Talupoja temaatika pärast 1905.a. revolutsiooni ("Liivikud jt."). Protest kontrrevolutsioonilise terrori vastu, väikekodanluse paljastamine. Kapitalismi arengu kujutamine romaanis "Linn stepis". Serafimovitši realismi iseärasused.

V. V. Veressaajev

Vene demokraatliku intelligentsi otsingute peegeldus V. Veressaajevi 1890-date aastate loomingus. Talurahva elu ja tööliste elu kujutamine.

"Arsti märkmete" sotsiaalne probleemistik. Vene-Jaapani sõja kujutamine Veressaajevi loomingus.

A. I. Kuprin

Vene elu laiahaardeline kujutamine Kuprini jutustustes. Kapitalismi kriitika ja tööliste stiihilise protesti peegeldumine jutustuses "Meolek". Tooduslapsed Kuprini loomingus ("Olesja" jt.). Jutustused lastest ja loomadest. Tsaarisõjaväe terav kriitika ("Kahevõitlus").

Kuprini looming 1905.a. revolutsiooni ajal. Vastuolud Kuprini loomingus reaktsooniaastail. Kuprin emigratsioonis. Kuprini realismi iseärasused.

I. A. Bunin

Kirjandusliku tegevuse algus. Bunini luule. Talupoegade kujutamine 1890-ndate aastate jutustustes. Laostuvate aastlipesade teema ("Antoonovkad").

Bunini suhtumine 1905.a. revolutsiooni. Jutustus "Küla", selle ideeline vastuolulisus ja kunstiline omapära. 1910-ndate aastate jutustused külaelust. Rahvusliku karakteri probleem. Kolonialismi ja kapitalismi paljastamine ("Vennad", "Isand San-Franciscost"). Bunini looming emigratsioonis. Bunini proosa iseärasusi.

L. M. Andrejev

Varasem looming, selle temaatika, probleemistik ja kunstiline omapära. Individualismi kriitika ("Mõistus"). Jutustuse "Vassili Fiveleki elu" probleemistik. Protest sõja vastu ("Punane naer").

Andrejevi looming 1905.a. revolutsiooni ajal ("Kuberner", "Mii oli"). Andrejevi draamaloomingu novaatorlus ("Inimese elu"). "Neorealismi" põhiprintsiibid. Jutustuse "Juudas Iskariot" probleemistik. Protest reaktsoonilise terrori vastu ("Jutt seitsmest ülespoodust"). Andrejevi looming 1910-ndatel aastatel. Andrejevi stiili ja loomingulise meetodi iseärasusi.

V. J. Brjussov

V. Brjussovi varasem looming. Lüürika põhimotiivid. Põõrdumine sotsiaalse temaatika poole revolutsioonilise liikumise tõusu perioodil. Linna teema. Töö ja loomingu temaatika.

Brjussovi suhtumine 1905.a. revolutsiooni ("Tulevased hunnid" jt.). Tsivilisatsiooni hukkumise teema. Brjussovi lüürika reaktsioonaaastail.

Brjussovi looming pärast Suurt Sotsialistlikku Oktoobri-revolutsiooni. Brjussov tõlkijana ja kirjandusteadlasena.

A. A. Blok

Varasem looming. "Värsid Kaunist Daamist". V.Solovjovi mõju. Sotsiaalse temaatika sissetungimine Bloki lüürikasse.

1905.a. revolutsiooni mõju Bloki loomingule. Remaldumine müstitsismist. Linna teema (tsükkel "Linn"). Bloki looming reaktsioonaaastail. Bloki publitsistika ("Rahvas ja intelligents", "Stiihia ja kultuur"). Venemaa teema Bloki lüürikas (tsükkel "Kodumaa"). Inimese tragöödia kodanlikus maailmas (tsükkel "Kohutav maailm"). Kodanikuluule tsükkel "Jambid". Kättemaksu teema. Priiuse, mässu, mehisuse motiivid. Poeemid "Kättemaks" ja "Õõbikuaed".

Bloki looming pärast Suurt Sotsialistlikku Oktoobri-revolutsiooni. Bloki publitsistika ("Intelligents ja revolutsioon"). Poeem "Kaksteist", selle ideelis-kunstilised iseärasused.

V. V. Majakovski

V. Majakovski elukäik. Loomingu algus. Ühinemine futuristidega. Futurism Majakovski varasemates artiklites. Erinevused futurismi teooria ja Majakovski luule vahel. Protest kodanliku maailma vastu. Tragöödia "Vladimir Majakovski".

Poeem "Pily pükstes", selle probleemistik ja kunstili-

ne omapära. Poeedi kuju ja selle evolutsioon Majakovski loomingu. Muutused Majakovski suhtumises sõtta. Poeem "Sõda ja maailm". Sõja kujutamise iseloomulikud jooned. Majakovski humanism. Satiirilised hümnid, Majakovski satiiri iseärasusi. Poeem "Inimene". Majakovski looming pärast Veebruarirevolutsiooni. Majakovski luule novaatorlus.

Kohustuslik lektüür

1. V. I. Lenin. Partei organisatsioon ja parteiline kirjandus. "Vehhi" kohta. Suurvenelaste rahvuslikust uhkusest. Herzeni mälestuseks. Lev Tolstoi kui Vene revolutsiooni peegel. L. N. Tolstoi. L. N. Tolstoi ja tema ajastu. - Kogumikus: V. L. Lenin. Kirjandusest ja kunstist. Tln., 1964.
2. M. Gorki. Makar Tšudra. Siisikesest, kes valetas, ja rahnist, kes armastas tõtt. Vanaeit Izergil. Laul Kotkast. Tšelkasš. Malva. Konovalov. Abielupaar Orlovid. Kaksikümend kuus ja üks. Poma Gordejev. Laul Tormilinnust. Väikekodanlased. Põhjas. Kollase saatana linn. Ema. Vaenlased. Pihtimus. Okurovi linnake. Matvei Kožemjakini elu. Muinasjutud Itaaliast. Lapsepõlv. Inimeste seas. Kogumikust "Mööda Venemaad": Inimese sünd. Kurjad kollid. Jääminek.
3. A. Serafimovič. Jääpangal. Rööpaseadja. Väike kaevur. Pommid. Kumad. Liivikud.
4. V. Veressajev. Teeta. Kaks lõppu. Lizar. Arsti märkmed.
5. A. Kuprin. Moolok. Olesja. Valge puudel. Kahevõitlus. Gambrinus. Sulamith. Granaatidega käevõru. Vedel päike.
6. I. Bunin. Tanka. Kiri kodust. Antoonovkad. Küla. Isand San-Franciscost. Tsangi ulmad. Päikesepiste. Hämarad alled.
7. L. Andrejev. Bargamot ja Garaska. Petka suvitamas. Inglise. Suur šlamm. Elased kord. Vaikimine. Mõistus. Vassili Fiviski elu. Kuberner. Nii oli. Inimese elu. Juudas Iskariot. Jutt seitsmest ülespoodust.
8. V. Brjussov. Luuletused.
9. A. Blok. Ööbikuaed. Tln., 1972.
10. V. Majakovski. Luuletused. Pilv pükstes.

Õpikud ja krestomaatiad

1. Б.В.Михайловский. Русская литература XX века. М., 1939.
2. А.А.Волков, Л.А.Смирнова. История русской литературы XX века. Досюбрьский период. Изд. 6-е, перераб., доп. М., 1977.
3. Н.Бурлаков, Г.Пелисов, И.Уханов. Русская литература XX века. Изд. 2-е, иопр., доп. М., 1961.
4. Русская литература XX века. Хрестоматия для пединститутов. М., 1962.

Täiendavaid kirjandusloolisi allikaid

1. История русской литературы. Т. X. М.-Л., 1954.
2. Русская литература конца XIX - начала XX в. Десяностные годы. М., 1968.
3. Русская литература конца XIX - начала XX в. 1901-1907. М., 1971.
4. Русская литература конца XIX - начала XX в. 1908-1917. М., 1972.
5. Литературно-эстетические концепции в России конца XIX - начала XX в. М., 1975.
6. B. S. Meilah. Lenin ja XIX sajandi lõpu ning XX sajandi alguse vene kirjanduse probleeme. Uurimusi ja esseid. Tln., 1954.
7. В.Р.Щербина. Ленин и вопросы литературы. Изд. 2-е, испр. и доп. М., 1967.
8. В.Р.Щербина. Проблемы литературоведения в свете наследия В.И.Ленина. М., 1971.
9. Ю.А.Лукин. Ленин и теория социалистического искусства. М., 1973.
10. A. V. Lunatšarski. Vene ja nõukogude kirjandusest. Tln., 1976.
11. В.В.Воровский. Литературно-критические статьи. М., 1956.
12. П.А.Николаев. Возникновение марксистского литературоведения в России (методология, проблемы реализма). Изд. МГУ, 1970.

13. К.Д.Муратова. Возникновение социалистического реализма в русской литературе. М.-Л., 1966.
14. С.М.Петров. Возникновение и формирование социалистического реализма. Изд. 2-е, испр. М., 1976.
15. С.М.Петров. Основные вопросы теории реализма. Критический реализм. Социалистический реализм. М., 1975.
16. П.И.Плукш. Формирование и развитие социалистического реализма. М., 1973.
17. И.Ф.Волков. Партийность искусства и социалистический реализм. М., 1974.
18. А.Н.Иезуитов. Социалистический реализм в теоретическом освещении. Л., 1975.
19. Судьбы русского реализма начала XX века. Л., 1972.
20. Развитие реализма в русской литературе. Т. 3. М., 1974.
21. В.А.Келдыш. Русский реализм начала XX века. М., 1975.
22. Б.В.Михайловский. Избранные статьи о литературе и искусстве. М., 1969.
23. Ф.И.Кулешов. Лекции по истории русской литературы конца XIX - начала XX в. Минск, 1976.
24. Л.А.Смирнова. Проблемы реализма в русской прозе начала XX в. М., 1977.
25. В.Келдыш. Проблемы дооктябрьской литературы. М., 1964.
26. Н.В.Осьмаков. Русская пролетарская поэзия 1890-1917 гг. М., 1968.
27. Вя. Орлов. Перепуття. Из истории русской поэзии начала XX века. М., 1976.

М. Gorkiat

- Makeim Gorki. Kirjad kolleegidele. Tln., 1968.
- Ж. А. Груздев. Горький. Тлн., 1961.
- Б.В.Михайловский, Е.Б.Тагер. Творчество М.Горького. Изд. 3-е, перераб. М., 1969.

Б.В.Михайловский. Творчество М.Горького и мировая литература (1892-1916). М., 1965.

Ю.Юзовский. Максим Горький и его драматургия. М., 1959.

А.И.Овчаренко. Публицистика М.Горького. Изд. 2-е, доп., М., 1965.

А.И.Овчаренко. Горький и литературные искания XX в. М., 1971.

Б.А.Бялик. Драматургия Горького. М., 1964.

Б.А.Бялик. Судьба Максима Горького. Изд. 2-е. М., 1973.

Б.И.Бурсов. Роман М.Горького "Мать". М.-Л., 1962.

К.Д.Муратова. М.Горький на Капри. 1911-1913. Л., 1971.

А.Волков. Путь художника (Горький до Октября). М., 1969.

A. Serafimovits'sist

Л.А.Гладковская. Творческий путь А.С.Серафимовича. Л., 1956.

А.Волков. А.С.Серафимович. Очерки жизни и творчества. М., 1969.

Р.Хигерович. Путь писателя. Изд. 2-е, 1963.

V. Veressaievist

А.Силенко. В.В.Вересаев. Критико-биографический очерк. Тула, 1956.

Г.А.Бровман. В.В.Вересаев. Жизнь и творчество. М., 1959.

A. Kuprinist

П.Н.Берков. Александр Иванович Куприн. Критико-биографический очерк. М.-Л., 1956.

А.Волков. Творчество А.И.Куприна. М., 1962.

В.И.Кулешов. Творческий путь А.И.Куприна. Минск, 1963.

В.Н.Афанасьев. Александр Иванович Куприн. Критико-биографический очерк. Изд. 2-е. М., 1972.

I. Buninist

- В.Афанасьев. И.А.Бунин. Очерк творчества. М., 1966.
А.Бабореко. И.А.Бунин. Материалы для биографии. М., 1967.
О.Н.Михайлов. Иван Алексеевич Бунин. Очерк творчества. М., 1967.
А.Волков. Проза Ивана Бунина. М., 1969.
А.Нинюв. М.Горький и Ив.Бунин. История отношений. Проблемы творчества. Л., 1973.
И.П.Вантенков. Бунин-повествователь (Рассказы. 1890-1916). Минск, 1974.
О.Н.Михайлов. Путь Бунина-художника. В кн.: Литературное наследство, т. 84, кн. I, М., 1973.
В.А.Гейдеко. А.Чехов и Ив. Бунин. М., 1976.

L. Andrejevist

- Л.Афонин. Леонид Андреев. Орловское книжное изд-во, 1959.
В.И.Беззубов. Александр Блок и Леонид Андреев. В сб.: Блок-овский сборник. Тарту, 1964.
К.Д.Муратова. Максим Горький и Леонид Андреев. В кн.: Литературное наследство, т. 72. М., 1965.
В.И.Беззубов. Леонид Андреев и Максим Горький. - "Ученые записки ТГУ", вып. 217. Тарту, 1968.
Ю.В.Бабичева. Драматургия Л.Н.Андреева эпохи первой русской революции. Вологда, 1971.
Л.А.Иезуитова. Творчество Леонида Андреева (1892-1906). Л., 1976.
В.И.Беззубов. Концепция народа и революции в творчестве Леонида Андреева 1905-1911 гг. - "Ученые записки ТГУ", вып. 414. Тарту, 1977.

V. Brjussovist

- Д.Максимов. Брюсов. Поэзия и позиция. Л., 1969.

A. Blokist

- Вл. Орлов. Александр Блок. Очерк творчества. М., 1956.
Л. Н. Тимофеев. Творчество Александра Блока. М., 1963.
Блоковский сборник. Тарту, 1964.
Блоковский сборник, 2. Тарту, 1972.
Павел Громов. А. Блок, его предшественники и современники.
М.-Л., 1966.
Н. Венгров. Путь Александра Блока. М., 1963.
Т. М. Родина. Александр Блок и русский театр начала XX века.
М., 1972.
Д. Максимов. Поэзия и проза Ал. Блока. Л., 1975.
З. Г. Минц. Лирика Александра Блока. Вып. I-4. Тарту, 1965-1975.

V. Majakovskist

- А. Метченко. Маяковский. Очерк творчества. М., 1964.
В. О. Перцов. В. В. Маяковский. Жизнь и творчество (1893-1917).
М., 1969.
Н. И. Харджиев, В. В. Тренин. Поэтическая культура Маяковского.
М., 1970.
Г. С. Черемин. Путь Маяковского к Октябрю. Изд. 2-е, доп. М.,
1975.
С. В. Владимиров. Об эстетических взглядах Маяковского. Л., 1976.

Küsimused

1. V. I. Lenini õpetus kirjanduse parteilisusest ja rahvalikkusest.
2. Sotsialistlik realism.
3. Revolutsiooniline proletaarne luule.
4. Kriitiline realism.
5. Sümbolism.
6. Akmeism.
7. Futurism.
8. M. Gorki romantilised jutustused.
9. Gorki 1890-ndate aastate realistlikud jutustused.
10. Gorki romaan "Poma Gordejev".

11. Gorki näidendid "Väikekodanlased" ja "Põhjas".
12. Gorki kirjanduslik ja ühiskondlik tegevus 1905.-1907.a. revolutsiooni ajal. Näidend "Vaenlased".
13. Gorki romaan "Ema" sotsialistliku realismi teosena.
14. Gorki looming reaksiooniaastail. "Okurovi tsükkel".
15. Gorki looming 1910-ndatel aastatel.
16. Gorki autobiograafiline triloogia.
17. A. Serafimovitši esimene loominguperiood (kuni 1905.a.).
18. Serafimovitši looming (1905-1917).
19. V. Veressajevi loominguline tee.
20. A. Kuprini looming kuni 1905. aastani. Jutustus "Kahe võitlus".
21. Kuprini looming (1905-1917).
22. I. Bunini looming kuni 1905.a.
23. Bunini looming 1910-ndatel aastatel. Jutustus "Küla".
24. Bunini looming emigratsioonis.
25. L. Andrejevi varasem looming (kuni 1905.a.). Jutustus "Vassili Fiveiski elu".
26. Andrejevi looming Esimese Vene revolutsiooni aastail.
27. Andrejevi draamalooming ("Inimese elu").
28. Andrejevi looming (1908-1919).
29. V. Brjussovi loominguline tee.
30. A. Bloki luule.
31. Bloki looming pärast Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. Poeem "Kaksteist".
32. V. Majakovski revolutsioonielne looming.

Vene nõukogude kirjandus

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon - uus etapp maailma ühiskondliku mõtte ning progressiivse kultuuri, kunsti ja kirjanduse edasiarendamisel.

V. I. Lenin sotsialistlikust kultuurist. Kommunistliku partei ja nõukogude võimu juhtiv osa uue - sotsialistliku kultuuri rajamisel ja arendamisel. V. I. Lenin kultuuripärast ja selle kriitilisest omandamisest. Vene ja maailma-

kirjanduse progressiivsete, revolutsiooniliste ja demokraatlike traditsioonide jätkamine ja arendamine nõukogude kirjanduses.

Nõukogude kirjanduse aktiivne osa sotsialistliku ühiskonna ülesehitamisel, uute ühiskondlike suhete loomisel ja uue inimese kasvatamisel. Nõukogude kirjanduse tihe seos nõukogude ühiskonna ajalooa. Nõukogude kirjanduse perioodiseerimine.

Nõukogude kirjanduse rahvalikkus ja parteilisus. Sotsialistlik realism nõukogude kirjanduse põhimeetodina. Sotsialistliku realismi arenguetapid.

Nõukogude kirjandus kodusõja perioodil

Ideelis-poliitiline ja kirjanduslik võitlus vene kirjanduses pärast Oktoobrirevolutsiooni võitu. Kirjanike diferentseerumine. Kirjanduslikud rühmitused ja grupid.

Proletkult. Proletkult'i teoreetikute filosoofilised ja esteetilised seisukohad. Proletkult'i luule iseloomulikumad jooned. Kirjanduslik grupp 'Kuznitsa'.

Futuristide grupp. Imaz̄inism. "Sküüdid" ja külapoeetid.

Kodusõjaaegse kirjanduse põhiteemad ja -probleemid. A. Blok, V. Brjussovi, V. Majakovski, S. Jessenini ja Demjan Bednõi selle perioodi luule põhiteemad.

1920. aastate nõukogude kirjandus

Nõukogude võimu võit kogu maal, üleminek rahulikule ülesehitustööle. Uus majanduspoliitika. Kultuurirevolutsiooni hoogne areng.

Ideelis-poliitiline ning kirjanduslik võitlus. Kirjanduslikud rühmitused ja organisatsioonid ("Serapioni vennad", RAPP, Lef, konstruktivistid, "Pereval"), nende koosseis, kirjanduslik tegevus, ühiskondlik ning esteetiline positsioon.

VK(b)P Keskkomitee 1925.a. resolutsioon "Partei poliitikast ilukirjanduse alal".

Proosa areng. Revolutsioon ja kodusõda A. Malõškini, V. Ivanovi, I. Babeli, A. Vesjolõi, J. Libedinski, A. Serafimovitši, D. Furmanovi, A. Fadejevi jt. loomingus. Stihhia ületamise probleem. Külaskäimise ägeda klassivõitluse ja uute sotsialistlike suhete kujutamine (A. Neverov, L. Seifullina, L. Leonov, M. Šolohhov jt.).

Tõõ teema: F. Gladkovi "Tsement".

Intelligentsi teema 1920.aastate kirjanduses (K. Fedin, J. Olesõ, I. Selvinski, M. Bulgakov, A. Tolstoi jt.). Isikuse ja ühiskonna suhete probleem.

Humanismi probleem. I. Katajevi, A. Platonovi looming. Positiivse kangelase probleem, revolutsioonilise võitleja kujutamise peamised arengujooned.

Poesia areng. V. Majakovski, S. Jessenini, B. Pasternaki, E. Bagritaki, N. Tihhonovi, A. Assejevi luuleloomingu põhisuunad. Kommunistlike noorte tulek kirjandusse. A. Bezõmenski, A. Žarovi, M. Svetlovi ja J. Utkini luule iseärasused.

Draamakirjanduse areng. Erinevad suunad draamaloomingus, nende seos juhtivate nõukogude lavastajate (K. Stanislavski, V. Meierhold, A. Tairov) otsingutega. Revolutsiooni teema V. Bill-Belotserkovski "Tormis", K. Trenjovi "Ljubov Jarovajae", B. Lavrenjovi "Murrangus". Temaatika laienemine 1920.aastate teisel poolel.

1920. aastate satiir. V. Majakovski, M. Zoštšenko, M. Bulgakovi jt. satiirilised teosed. I. Ilfi ja J. Petrovi "Kaksteist tooli" ja "Kuldvasikas".

M. Gorki

M. Gorki poliitilised vead 1917.-1918.a. Lenin ja Gorki. Gorki ühiskondlik ja kultuurialane tegevus.

Gorki sõit välismaale. Gorki looming 1920.aastate esimesel poolel: "Minu ülikoolid" ja autobiograafilised jutustused, kirjanduslikud portreed. Lenini kuju Gorki loomingus.

Romaan "Artamonovite ettevõte". Uus lähenemine kapita-

lismi teemale. Romaan "Klim Samgini elu": historism, ajalooliste sündmuste kujutamise eripärasus, Klim Samgini kuju, romaani koht nõukogude ja maailmakirjanduses.

Gorki draamalooming nõukogude ajastul: "Somov ja teised", "Jegor Bulõtšov ja teised", "Dostigajev ja teised", "Vassa Železnova" teine redaktsioon. Uut tüüpi konflikt nendes näidendites.

Gorki publitsistika. Gorki töö toimetajana, kirjastajana ja kirjanduse organiseerijana. Gorki ja nõukogude kirjandus.

V. V. Majakovski

V. Majakovski looming kodusõja perioodil. Kirjanduslik positsioon ja esteetilised vaated, suhtumine kirjandusklassikasse.

Töö "ROSTA satiiriakendes". Revolutsiooniline lüürika ("Vasak mars" jt.). Võitlus agiteeriva poliitilise luule eest.

Kahe maailma võitluse kujutamine "Müsteerium-buffis" ja poemis "150 000 000". Satiirilised teosed "Rämpsus" ja "Istungite palavik". Võitlus väikekodanliku moraaliga ja uue inimese kontseptsioon Majakovski loomingus 1920-ndate aastate alguses. Poemid "Armastan" ja "Sellest". Uudne lähene mine armastueteemale. Majakovski ja Lef.

Poem "Vladimir Iljitš Lenin". Poeemi ajaloolisus, parteilisus. Poeemi žanr, kompositsioon ja kunstiline omapära.

Majakovski välisreisid, Lääne-Euroopa ja Ameerika kodanliku maailma paljastamine.

Poem "Hästi!". Poeemi ideestik ja kunstilised iseärasused.

Sotsialistliku kodumaa ja nõukogude patriotismi teema 1925.-1930. aastate luules. Töö ajalehes "Komsomolskaja Pravda". Satiirilised luuletused. Majakovski satiiri iseärasused.

Majakovski näendid "Lutikas" ja "Saun". Majakovski dramaturgia novaatorlus.

Luuletused poeesia ja poeedi osatähtsusest elus. Majakovski kui luuletaja-novaator.

Majakovski ja nõukogude luule areng.

S. A. Jessenin

S. Jessenini looming 1910. aastail. Looduse ja külaelu poeetiline kujutamine. Vene rahvaluule mõju Jessenini loomingule.

Jessenini luule revolutsiooni ja kodusõja perioodil. Revolutsioonilise luule omapära.

Jessenin ja imajinism. Vastuolud Jessenini maailmavaates. Võitlus linna, masinate pealetungi vastu külaelule, loodusele.

Luuletuskogu "Kõrtside Moskva" kui luuletaja traagiliste vastuolude väljendus. Stiihilise talupoegliku mässu kujutamine dramaatilises poeemis "Pugatšov". Jessenini sõit välismaale. Kodanliku tsivilisatsiooni kriitika ("Raudne Mirgerod"). Uus lähenemine linna ja maa suhete probleemidele.

Revolutsiooni ja nõukogude kodusõja teema 1924.-1925. aastate loomingus. Luuletsükkel "Nõukogude Venemaa". Poeem "Anna Snegina". Jessenini armastusluule. "Pärsia motiivid". Poeem "Must mees" ja viimased luuletused. Jessenini luule iseärasusi.

A. S. Serafimovitš

A. Serafimovitši looming kodusõja perioodil ("Revolutsioon. Rinne ja tagala").

Romaan "Raudne vool". Rahvamasside kujutamise printsiibid. Stiilia ületamise probleem. Kõrhuhi kuju. Romaani süsee ja kompositsiooni iseärasused. Romaani tähtsus 1920. aastate proosakirjanduses.

Serafimovitši jutustused Suure Isamaasõja ajast.

D. A. Furmanov

D. Furmanovi elutee. Kirjandusliku tegevuse algus, esimesed jutustused.

Romaan "Tšapajev". Tšapajevi ja Klõtškovi kujud. Töölis-klassi ja partei osatähtsuse esiletoomine romaanis. Stiilia probleem. Romaani ajaloolisus. "Tšapajevi" koht 1920. aastate kirjanduses.

Romaan "Mäss". Parteikollektiivi ja rahvamasside kujutamine romaanis. Romaani süžee ja kompositsioon.

Furmanovi positsioon 1920. aastate kirjanduslikus võitluses.

A. A. Fadejev

A. Fadejevi elukäik. Jutustused "Kõrgvssi" ja "Vaata voolu". Romaan "Kaotus". Levinsoni kaju. Fadejevi novaatorlus rahva kujutamises. Juhi ja rahvamasside suhete probleem. Romaani poleemiline iseloom. Romaani koht ja tähtsus 1920. aastate kirjanduses.

Romaani "Viimane Udegeest" tähtsus kirjaniku loomingulises evolutsioonis.

Romaan "Noor Kaardivägi". Romaani dokumentaalsus. Romaani kaks redaktsiooni. Nõukogude noorte kujud romaanis.

Fadejevi ühiskondlik-kirjanduslik tegevus.

1930-ndate aastate nõukogude kirjandus

Suured ühiskondlik-poliitilised ja majanduslikud ümberkorraldused Nõukogude Liidus. Maa industrialiseerimine ja kollektiviseerimine.

ÜK(b)P Keskkomitee 1932.a. otsus kirjanduslike gruppide likvideerimisest. Nõukogude kirjanike esimene kongress ja selle tähtsus.

Setsialistliku industrialiseerimise ja töö teema 1930. aastate kirjanduses. Olukirjelduste areng. Looduse ja inimese

ümberkujundamise probleem L. Leonovi, V. Katajevi, M. Šagin-jani, I. Ehrenburgi, K. Paustovski, A. Malõškini, B. Jas-senski, J. Krõmovi jt. romaanides.

Kollektiviseerimise teema M. Šolohhovi, A. Tvardovski, A. Panfjorovi jt. loomingus.

Uue inimese kasvatamise teema: A. Makarenko "Pedagoo-giline poeem". A. Gaidari looming.

Lastekirjanduse areng.

Antifasistlik teema (M. Gorki, I. Ehrenburg, M. Koltsov, A. Platonov, E. Švarts, A. Vinogradov jt.).

Nõukogude ajaloolise romaani areng (A. Tolstoi, O. Forš, J. Tonjanov, A. Novikov-Priboi, S. Sergejev-Tsenski jt.). Oktoobrirevolutsiooni ja kodusõja teema. Olulisi arenguten-dentse revolutsioonilise võitleja, kommunisti ja rahva ku-jutamises. N. Ostrovski looming. 1930. aastate nõukogude luule. N. Zabolotski, P. Vassiljevi, A. Tvardovski, B. Kor-nilevi, N. Dementjevi, N. Assejevi, N. Tihhonovi luuleloo-mingu põhisuunad. Nõukogude laulu areng.

Draamakirjandus 1930. aastatel. V. Višnevski "Optimist-lik tragöödia". N. Pogodini draamalooming.

Psühholoogilise draama areng (A. Afinogenov, A. Arbu-sov).

Isikukultuse kahjulikud mõjud 1930-ndate aastate kir-jandusele.

A. N. Tolstoi

A. Tolstoi revolutsioonielne looming. Mõisnike elu satiiriline kujutamine. Ideelis-kunstilised vastuolud Tol-stoi varasemas loomingus.

Tolstoi suhtumine Oktoobrirevolutsiooni. Looming emigratsiooniaastail. Autobiograafiline jutustus "Nikita lap-sepõlv". Valge emigratsiooni ja kapitalistliku Lääne pal-jastamine ("Ibious", "Must reede" jt.). Tolstoi ulmeromaa-nid "Aeliita" ja "Insener Garini hüperboloid".

Väikekodanluse kriitika ("Helesinised linnad", "Siug").

Triloogia "Kannatuste rada" (probleemistik, žanr, kompositsioon, tähtsamad tegelased). Muutused triloogia ideelis-kunstilises kontseptsioonis seoses kirjaniku maailmavaate evolutsiooniga.

A. Tolstoi ajalooliste teoste autorina. Romaan "Peeter Esimene" ja nõukogude ajaloolise romaani iseärasused. "Peeter Esimene" sotsialistliku realismi teosena. Ajaloolise isiksuse ja rahvamasside osatähtsus. Peetri ajastu vastuolude kujutamine. Romaani ajaloolised allikad.

A. Tolstoi kirjanduslik ja ühiskondlik tegevus Suure Isamaasõja päevil. Draamaatiline jutustus "Ivan Groznõi". Ivan Groznõi kuju idealiseerimine. "Ivan Sudarevi jutustused". Vene rahvusliku karakteri probleem A. Tolstoi loomingus.

M. A. Šolohhov

M. Šolohhovi elutee. "Doni jutustused". "Vaikne Don". Saamislugu, žanr, kompositsioon. Rahvahulkade kujutamise iseärasused. Grigori Melehhoi kuju, tema ideeliste kõikumiste põhjused. Historism ja psühholoogism. "Vaikse Doni" tähtsus sotsialistliku realismi edasiarendamisel.

Romaan "Ülesküntud uudismaa". Kommunistide kujud romaanis. Rahva elu kujutamine. Süžee ja kompositsiooni eripära, lüürism, traagilise ja koomilise vaheldumine.

M. Šolohhovi looming Suure Isamaasõja päevil. Jutustus "Inimese saatus".

N. A. Ostrovski

N. Ostrovski elu ja võitlus. Romaan "Kuidas karastus teras". Pavel Kortsagin kuju. Karakteri kujunemise probleem, tüpiseerimise printsiibid.

Romaan "Tormi sünnitatud". Revolutsiooniline romantika Ostrovski loomingus. N. Ostrovski publitsistika ühiskondlik-poliitiline tähtsus.

Nõukogude kirjanduse Suure Isamaasõja aastail

(1941-1945)

Nõukogude kirjanike osavõtt rahva võitlusest fašistlike anastajate vastu. Heroilis-patriootiline teema sõjaaegses kirjanduses. Kommunistliku partei juhtiva osa kujutamine. Suure Isamaasõja etapid ja nende kajastumine kirjanduses.

Publitsistika ja olukirjeldus (A. Tolstoi, I. Ehrenburg, M. Šolohhov, B. Gorbатов, K. Simonov jt.).

Patriootiline luule, laulud (V. Lebedev-Kumatsš, A. Surkov, M. Issakovski, A. Tvardovski, N. Tihhonov jt.). N. Tihhonovi, A. Tvardovski, M. Aligeri, P. Antokolski, V. Inberi, O. Bergholzi pceemid.

Kangelase ja rahvamasside kujutamise iseärasused Suure Isamaasõja aastate proosas. K. Simonovi, B. Gorbatovi, A. Bloki, L. Sebolevi, N. Tihhonovi jutustused. A. Fadejevi romaan "Hoore kaardivägi". K. Simonovi, L. Leonovi, A. Korneitsuki näidendid. Ajalooline teema Suure Isamaasõja aastail.

A. T. Tvardovski

A. Tvardovski varasem looming, tema esimesed poeemid. Poeem "Muraavia maa". Nikita Morgunoki kuju. Konkreetsus ja tinglikkus poeemis. Rahvaluule ja Nekrassovi luule traditsioonide loominguline arendamine.

Tvardovski luule Suure Isamaasõja aastail. Tõõ rindeaja-lehtedes. Poeem "Vassili Tjorkin". Poeemi rahvalikkus, süžee ja žanri iseärasused, kompositsioon. Kangelase kuju loomise printsiibid.

Poeemi "Maja tee ääres" erinevused poeemist "Vassili Tjorkin" (süžee, kompositsioon, kangelase kujutamine). Tvardovski luulelooming sõjajärgsel perioodil. Poeem "Kaugused kauguste taga" (probleemistik, kompositsioon). Luurilise kangelase kuju. Satiiriline poeem "Tjorkin teises ilmas". Tvardovski 1960-ndate aastate luuletused. Tvardovski ühiskond-

lik-kirjanduslik tegevus.

Nõukogude kirjandus sõjajärgsel perioodil.
(1946 - 1953)

Nõukogude ühiskonna areng sõjajärgsel perioodil. ÜK(b)P otsused kultuurist, kirjandusest ja kunstist. Suure Isamaasõja kujutamine sõjajärgses kirjanduses, selle erinevus sõjaaegsetest teostest. Erinevad tendentsid sõjaproosas. B. Polevoi "Jutustus tõelisest inimesest", E. Kazakevitši "Täht", I. Ehrenburgi "Torm", V. Panova "Teekaaslased".

Sotsialistliku ülesehitustöö teema. P. Pavlenko "Õnn", V. Azajevi "Kaugel Moskvast", G. Nikolajeva "Lõikus", V. Kotšetovi "Žurbinid", V. Panova "Kružilihha", L. Leonovi "Vene mets".

Ajaloolise romaani areng. K. Fedini "Esimesed röövmud" ja "Ebatavaline suvi".

Sõjajärgse luule põhiteemad. Lüürilis-epilise poeemi areng.

Isikukultuse kahjulikud mõjud sõjajärgsele nõukogude kirjandusele. Konfliktituse teooria. Sotsialistliku realismi printsiipide moonutamine isikukultuse mõjul.

L. M. Leonov

Ideelised vastuolud L. Leonovi esimestes jutustustes. Romaani "Mägrad" tähtsus 1920. aastate külaproosas. Stiilia probleem. Romaani "Varas" probleemistik ja kunstilised iseärasused. Romaan "Sott". Töö teema romaanis. Looduse ja inimese ümberkujundamine. Intelligentsi teema ja humanismi probleem Leonovi 1930-ndate aastate loomingus.

Leonovi looming Suure Isamaasõja aastail. Näidend "Valutusretk". Näidend "Kuldtõld". Leonovi dramaturgia iseärasused.

Romaani "Vene mets" filosoofilis-eetiline probleemistik, sümbolika, kompositsioon ja stiil.

K. A. Fedin

K. Fedini varasem looming. "Serapioni vendade" grupi mõju Fedinile. Romaani "Linnad ja aastad" probleemistik, kompositsioon ja stiil. Fedini loomingu vastuolud. Humanismi probleem. Romaan "Vennad". Kunsti probleem romaanis. Kahe maailma vastandamine romaanis "Euroopa röövimine".

Triloogia "Esimesed röömud", "Ebatavaline suvi" ja "Lõke" probleemistik. Uus suhtumine revolutsiooni, rahva, kommunistide ja intelligentsi probleemidesse.

1950-1960-ndate aastate nõukogude kirjandus

Kommunistliku Partei võitlus isikukultuse vastu ning leninliku demokraatia printsiipide tugevdamise ja edasiarendamise eest. NLKP XX ja XXII kongressi otsuste tähtsus nõukogude kultuuri, kunsti ning kirjanduse edasiarendamisel.

Teine üleliiduline kirjanike kongress. Kirjanduselu elavnemine, uute ajakirjade ilmumine. Kirjanduse lähenemine rahva elule. Kirjanike pöördumine kaasaja teravate ühiskondlike probleemide, vastuolude ja konfliktide juurde. Temaatika laienemine.

Külaelukirjelduse areng. V. Ovetskini, V. Tendrjakovi, S. Zalõgini, J. Dorõsi jt. olukirjeldused.

Külaproosa areng. V. Tendrjakovi, F. Abramovi, A. Možajevi, S. Zalõgini, V. Solouhhini, J. Nossovi, V. Šuksini, V. Belovi, V. Raaputini jutustused ja romaanid. Rahvusliku karakteri probleem.

Sotsialistliku tööstuse teema. Võitlus nõukogude teaduse ja tehnika arengu eest. L. Leonovi, D. Granini, G. Nikolajeva, V. Dudintsevi, V. Kaverini, J. Trifonovi romaanid.

Uued tendentsid sõjaproosas (M. Šolohhov, S. Smirnov, V. Bogomolov, J. Bondarev, G. Baklanov, B. Vassiljev jt.). K. Simonovi triloogia.

Humanismi probleem. P. Nilini "Karmus". Võitlus isiku-

kultuse kahjulike mõjude vastu. J. Bondarevi "Vaikus".

Noorsooproosa (V. Aksjonov, A. Bitov jt.). Novelli areng. K. Paustovski, J. Kazakovi, J. Nagibini, S. Antonovi, F. Iskanderi, I. Grekova, J. Trifonovi, V. Katajevi, V. Šuksini jt. jutustused.

Ajaloolis-revolutsiooniline teema. V. I. Lenini kuju (E. Kazakevitš, M. Šaginjan, N. Pogodin, A. Voznessenski jt.).

Poesia areng. A. Tvardovski, N. Zabolotski, V. Lugovskoi, B. Pasternaki, A. Ahmatova, L. Martõnovi, J. Smeljakovi jt. selle perioodi poetide luulelooming. Noorte luuletajate (J. Jevtušenko, A. Voznessenski, R. Roždestvenski, B. Ahmadullina jt.) loomingu põhisuunad.

Dramaturgia areng. Eetiline probleemistik A. Arbuzovi, V. Rozovi, A. Volodini, A. Šteini näidendites. Sojalis-patriootiline ja ajaloolis-revolutsiooniline teema (N. Pogodin, A. Salõnski jt.).

Tänapäeva nõukogude kirjandus

NLKP Keskkomitee otsuse "Kirjandus- ja kunstikriitikast" tähtsus kaasaegse nõukogude kirjanduse arengule. Kultuuri, kunsti ja kirjanduse küsimused NLKP XXV kongressil.

Eelmise perioodi peamiste teemade edasiarendamine 1970-ndate aastate kirjanduses. J. Bondarevi "Kallas". S. Zalõgini, F. Abramovi, V. Belovi, A. Možajevi romaanid. V. Rasputini jutustused. A. Vampilovi näidendid. Olustikuproosa areng. J. Trifonovi jutustused.

Kaasaegse nõukogude kirjanduse žanride ja stiilide mitmekesisus. Sotsialistliku realismi printsiipide areng uutes tingimustes.

Kohustuslik lektüür

1. V. I. Lenin. Partei organisatsioon ja parteiline kirjandus. Suurvenelaste rahvuslikust uhkusest. Proletaarsest kultuurist. Noorsooühingute ülesanded. - Kogumikus: V. I. Lenin. Kirjandusest ja kunstist. Tln., 1964.

2. "Proletaarse kultuuri" organisatsioonide kohta (VK(b)P Keskkomitee resolutsioon 1. detsembrist 1920). Partei poliitikast ilukirjanduse alal (VK(b)P Keskkomitee resolutsioon 18. juunist 1925). Kirjandus- ja kunstiorganisatsioonide ümberkorraldamisest (ÜK(b)P Keskkomitee otsus 23. aprillist 1932). Ajakirjadest "Zvezda" ja "Leningrad" (ÜK(b)P Keskkomitee otsus 14. augustist 1946). Draamateatrite repertuaarist ja selle parandamiseabinõudest (ÜK(b)P Keskkomitee otsus 26. augustist 1946). Kirjandus- ja kunstikriitikast (NLKP Keskkomitee otsus 22. jaanuarist 1972).
3. M. Gorki. V. I. Lenin. Minu ülikoolid. Artamonovite ettevõte. Klim Samgini elu. Jegor Bulõtšov ja teised. Ettekanne Esimesel üleliidulisel kirjanike kongressil. Sotsialistlikust realismist. Kelle poolt olete teie, kultuurimeistrid? "Väikestest" inimestest ja nende suurtest töödest.
4. V. Majakovski. Luuletused. Müsteerium-buff. Vladimir Iljitš Lenin. Hästi! Lutikas. Saun.
5. S. Jessenin. Luuletused. Tln., 1970.
6. A. Serafimovits. Raudne vool.
7. D. Furmanov. Tšapajev.
8. A. Fadejev. Vastu voolu. Kaotus. Noor Kaardivägi.
9. Demjan Bednoi. Luuletused.
10. N. Tihhonov. Luuletused.
11. N. Assejev. Luuletused.
12. B. Pasternak. Luuletused.
13. A. Ahmatova. Luuletused.
14. M. Svetlov. Luuletused.
15. E. Bagritski. Linnupüüdja. Tln., 1963.
16. M. Zoštšenko. Jutustused.
17. V. Ivanov. Soomusrong 14-69. Kuidas sünnivad kurgaanid. Inimeselaps (kogust "Kuidas sünnivad kurgaanid"). Niidermaad (kogu).
18. I. Babel. Ratsaarmee.
19. F. Gladkov. Tsement.

20. I. Ilf, J. Petrov. Kaksteist tooli. Kuldvasikas.
21. K. Trenjov. Ljubov Jarovaja.
22. B. Lavrenjov. Murrang.
23. A. Tolstoi. Jutustused. Aeliita. Kannatuste rada. Peeter Esimene.
24. M. Šolohhov. Doni jutustused. Vaikne Don. Ülesküntud uudismaa. Inimese saatus. //
25. N. Ostrovski. Kuidas karastus teras.
26. A. Makarenko. Pedagoogiline poeem.
27. Vs. Višnevski. Optimistlik tragöödia.
28. N. Pogodin. Inimene relvaga. Kremli kellad.
29. A. Malõškin. Kolkainimesed.
30. J. Krõmov. Tanker "Derbent".
31. K. Paustovski. Jutustused.
32. A. Platonov. Jepifani lüüsid. Džan. Kojutulek.
33. M. Bulgakov. Meister ja Margarita.
34. A. Tvardovski. Muraavia maa. Vassili Tjorkin. Kaugused kauguste taga.
35. M. Issakovski. Luuletused.
36. B. Gorbatov. Alistamatud.
37. L. Leonov. Varas. Vallutusretk. Vene mets.
38. K. Fedin. Linnad ja aastad. Esimesed röömud. Ebatavaline 39. suvi. Lõke.
39. I. Ehrenburg. Julio Jurenito. Torm.
40. B. Polevoi. Jutustus tõelisest inimesest.
41. V. Panova. Teekaaslased.
42. P. Pavlenko. Önn.
43. E. Kazakevits. Täht. Sinine vihik.
44. G. Nikolajeva. Võitlus teel.
45. V. Ovetškin. Rajooni argipäevad.
46. V. Tendrjakov. Kolm, seitse, äss. Ühepäevaliblikas. Agonia.
47. D. Granin. Otsijad. Ründan äikest.
48. G. Baklanov. Juuli 1941.
49. J. Bondarev. Vaikus. Kallas.
50. K. Simonov. Päevad ja ööd. Elavad ja surnud. Sõduriks ei sünnita.

51. P. Nilin. Karmus.
52. S. Zalõgin. Irtõsi kaldal.
53. F. Abramov. Pelageja.
54. V. Belov. Igapõine asi. Kevad.
55. V. Šuksin. Jutustused.
56. J. Kazakov. Aadam ja Eeva (kogu).
57. V. Aksjonov. Jutustused.
58. J. Nagibin. Jutustused.
59. V. Rasputin. Viimne tärmin. Ela ja mäleta.
60. J. Trifonov. Teine elu.
61. J. Jevtusenko. Luuletused.
62. A. Voznessenski. Luuletused.
63. N. Zebolotski. Luuletused.
64. L. Martõnov. Luuletused.
65. R. Roždestvenski. Luuletused.
66. A. Arbuzov. Tanja. Irkutski lugu.
67. V. Rozov. Õnn kaasa!
68. A. Vampilov. Mõõdunud suvel Tšulimskis. Pardijakt.

Õpikud

1. История русской советской литературы. Изд. МГУ, т. I, 1958, т. II, 1963.
2. История русской советской литературы. Изд. 2-е. М., 1974.
3. История русской советской литературы (1917-1940). М., 1975.

Tõendavaid kirjandusloolisi allikaid

1. История русской советской литературы в 3 тт. М., 1958-1961.
2. История русской советской литературы в 4 тт. Изд. 2-е, тт. I, II. М., 1967; т. III. М., 1968; т. IV. М., 1971.
3. История русского советского романа. Тт. I-II. М.-Л., 1965.
4. Русский советский рассказ. Очерки истории жанра. Л., 1970.
5. Очерки истории русской советской журналистики 1917-1932 гг. М., 1966.

6. Очерки истории советской журналистики 1933-1945 гг. М., 1968.
7. А.О.Богуславский, В.А.Диев. Русская советская драматургия. Основные проблемы развития. 1917-1935. М., 1963; 1936-1945. М., 1965; 1946-1966. М., 1968.
8. Очерки истории русской советской драматургии. Тт. I-II. М.-Л., 1962-1968.
9. Советские писатели. Автобиографии. Тт. I-III. М., 1959-1966.
10. Курс лекций по теории социалистического реализма. Л., 1973.
11. С.М.Петров. Возникновение и формирование социалистического реализма. Изд. 2-е, испр. М., 1976.
12. И.Ф.Волков. Партийность искусства и социалистический реализм. М., 1974.
13. А.Н.Иезуитов. Социалистический реализм в теоретическом освещении. Л., 1975.
14. В.Р.Щербина. Ленин и вопросы литературы. Изд. 2-е, испр. и доп. М., 1967.
15. В.Р.Щербина. В.И.Ленин и художественная литература. М., 1974.
16. В.Р.Щербина. Проблемы литературоведения в свете наследия В.И.Ленина. М., 1971.
17. Maksim Gorki. Kirjandusest. Artiklid ja kõned 1928-1935. Tln., 1948.
18. A. V. Lunatšarski. Vene ja nõukogude kirjandusest. Tln., 1976.
19. А.И.Метченко. Кровное, завоеванное. Из истории советской литературы. Изд. 2-е. М., 1975.
20. А.А.Фадеев. За тридцать лет. Избранные статьи, речи и письма о литературе. М., 1959.
21. А.Воронский. Литературно-критические статьи. М., 1963.
22. Л.И.Тимофеев. Советская литература. Метод. Стиль. Поэтика. М., 1964.
23. В.М.Озеров. Образ коммуниста в советской литературе. Изд. 2-е, испр. и доп. М., 1959.
24. В.И.Иванов. Идеино-эстетические принципы советской литературы. (Формирование и сущность). М., 1971.

25. А.М.Фарбер. Советская литература первых лет революции. М., 1976.
26. Ю.А.Андреев. Революция и литература. Октябрь и Гражданская война в русской советской литературе и становление социалистического реализма (20-30-е годы). Изд. 2-е, доп. М., 1975.
27. М.М.Кузнецов. Советский роман. Очерки. М., 1963.
28. Л.Ф.Ершов. Русский советский роман. Национальные традиции и новаторство. Л., 1967.
29. А.Ф.Бритиков. Русский советский научно-фантастический роман. Л., 1970.
30. С.М.Петров. Советский исторический роман. М., 1958.
31. А.И.Пауткин. Советский исторический роман (в русской литературе). М., 1970.
32. С.И.Щеуков. Неистовые ревнители. Из истории литературной борьбы 20-х годов. М., 1970.
33. В.В.Гура. Роман и революция. Пути советского романа 1917-1929. М., 1973.
34. В.П.Скобелев. Масса и личность в русской советской прозе 20-х годов (К проблеме народного характера). Изд. Воронежского университета, 1975.
35. В.В.Бузник. Русская советская проза двадцатых годов. Л., 1975.
36. Н.А.Грознова. Ранняя советская проза (1917-1925). Л., 1976.
37. Русская советская повесть 20-30-х годов. Л., 1976.
38. Л.Ф.Ершов. Из истории советской сатиры. М.Зощенко и сатирическая проза 20-40 гг. Л., 1973.
39. Русская советская поэзия. Традиции и новаторство. 1917-1945. Л., 1972.
40. А.В.Кулинич. Русская советская поэзия. Очерк истории. М., 1963.
41. И.Л.Гринберг. Пути советской поэзии. М., 1968.
42. А.С.Карпов. Проблемы стихотворного развития в русской советской поэзии 20-х годов. М., 1966.
43. Е.П.Любарева. Советская романтическая поэзия (Н.Тихонов, М.Светлов, Э.Багрицкий). Изд. 2-е. М., 1973.

44. В.А.Шошин. Поэт и мир (О творческой индивидуальности в советской поэзии). М.-Л., 1966.
45. Т.К.Трифонов. Русская советская литература тридцатых годов. М., 1963.
46. А.И.Павловский. Русская советская поэзия в годы Великой Отечественной войны. Л., 1967.
47. А.Г.Деменьтев. На новом этапе. Статьи о литературе. М., 1965.
48. И.Виноградов. В ответе у времени. Заметки о деревенском очерке пятидесятих годов. М., 1966.
49. Проблемы русской советской литературы. 50-70-е годы. Л., 1976.
50. Л.Н.Фоменко. Черты времени. Идеи и характеры в прозе 60-х годов. М., 1970.
51. А.В.Огнев. О поэтике современного русского рассказа. Са-ратов, 1973.
52. Э.А.Шубин. Современный русский рассказ. Вопросы поэтики жанра. Л., 1974.
53. Жанрово-стилевые искания современной советской прозы. М., 1971.
54. В.А.Апухтина. Современная советская проза (60-е - начало 70-х годов). М., 1977.
55. Л.Плоткин. Литература и война. Великая Отечественная война в русской советской прозе. Л., 1967.
56. А.Бочаров. Человек и война. Идеи социалистического гуманизма в послевоенной прозе о войне. М., 1973.
57. Л.А.Теракопян. Пафос преобразования. Заметки о современной деревенской прозе. М., 1974.
58. Г.А.Бровман. Труд. Герой. Литература. Очерки и размышления о русской советской художественной прозе. М., 1974.
59. Современная русская советская повесть. Л., 1975.
60. Ю.И.Селезнев. Вечное движение (Искания современной прозы 60-х - нач. 70-х годов). М., 1976.
61. Феликс Кузнецов. За все в ответе. Нравственные искания в современной прозе. М., 1975.
62. В начале семидесятых. Литература наших дней. Л., 1973.
63. А.А.Михайлов. Ритмы времени. (Этюды о русской советской поэзии наших дней). М., 1973.

М. Gorkiat

- Ж. А. Груздев. Горький. Тлн., 1961.
М. Горький. Kirjad kolleegidele. Тлн., 1968.
К.Д.Муратова. М.Горький в борьбе за развитие советской литературы. М.-Л., 1958.
Е.Б.Тагер. Творчество Горького советской эпохи. М., 1964.
Б.В.Михайловский, Е.Б.Тагер. Творчество М.Горького. Изд.3-е, перераб. М., 1969.
А.И.Овчаренко. Публицистика М.Горького. Изд. 2-е, доп. М., 1965.
А.И.Овчаренко. Горький и литературные искания XX столетия. М., 1971.
Б.А.Бялик. Судьба Максима Горького. Изд. 2-е. М., 1973.
А.И.Метченко. Завещано Горьким. Роль А.М.Горького в развитии социалистического реализма. М., 1969.

В. Majakovskiat

- В.О.Перцов. Маяковский. Жизнь и творчество. 1918-1924. М., 1971.
В.О.Перцов. Маяковский. Жизнь и творчество. 1925-1930. М., 1972.
А.И.Метченко. Творчество Маяковского. 1925-1930. М., 1961.
А.И.Метченко. Маяковский. Очерк творчества. М., 1964.
З.С.Паперный. Поэтический образ у Маяковского. М., 1961.
Б.Л.Милявский. Сатирик и время. О мастерстве Маяковского-драматурга. М., 1963.
С.В.Владимиров. Об эстетических взглядах Маяковского. Л., 1976.

С. Jesseninist

- В.В.Коржан. Есенин и народная поэзия. Л., 1969.
Е.И.Наумов. Сергей Есенин. Личность. Творчество. Эпоха. Л., 1973.

- П.Ф.Юшин. Сергей Есенин. Идеино-творческая эволюция. М., 1969.
 А.М.Марченко. Поэтический мир Есенина. М., 1972.
 Ю.Прокушев. Сергей Есенин. Образ. Стихи. Эпоха. М., 1975.
 Л.Г.Юдкевич. Певец и гражданин. Творчество С.Есенина в литературном процессе I-й половины 20-х гг. Казань, 1976.
 А.Волков. Художественные искания Есенина. М., 1976.

А. Serafimovitsist

- Л.А.Гладковская. Рождение эпопеи. "Железный поток" А.С.Серафимовича. М.-Л., 1963.
 А.Волков. А.С.Серафимович. Очерк жизни и творчества. М., 1969.

D. Furmanovist

- П.В.Куприяновский. Художник революции (О Дмитрие Фурманове). М., 1967.
 П.В.Куприяновский. Искания, борьба, творчество (Путь Д.А. Фурманова). Ярославль, 1968.
 А.А.Исбах. Фурманов. М., 1968.

А. Fadejevlst

- Л.Ф.Киселева. Творческие искания А.Фадеева. М., 1965.
 В.Озеров. Александр Фадеев. Творческий путь. Изд. 3-е, доп. и перераб. М., 1970.
 А.С.Бухмин. Александр Фадеев. Черты творческой индивидуальности. Л., 1971.
 С.И.Шешуков. Александр Фадеев. Очерк жизни и творчества. Изд. 2-е, испр. и доп. М., 1973.

A. Tolstoist

- В.Р.Шергина. А.Н.Толстой. Творческий путь. М., 1956.
Т.Т.Веселовский. Творчество А.Н.Толстого. Л., 1958.
А.В.Алпатов. Алексей Толстой – мастер исторического романа. М., 1958.
Ю.А.Крестинский. А.Н.Толстой. Жизнь и творчество. М., 1960.
М.Б.Чарный. Путь Алексея Толстого. Очерк творчества. М., 1961.
Л.М.Поляк. Алексей Толстой – художник. М., 1964.
В.И.Баранов. Революция и судьба художника. А.Толстой и его путь к социалистическому реализму. М., 1967.

M. Šolohhovist

- И.Лежнев. Путь Шолохова. Творческая биография. М., 1958.
В.В.Гура. Жизнь и творчество М.А.Шолохова. Изд. 2-е, испр. и доп. М., 1960.
Ю.Лукин. Михаил Шолохов. Изд. 2-е, доп. и перераб. М., 1962.
Н.Н.Маслин. Роман Шолохова. М., 1963.
Л.Якименко. Творчество М.А.Шолохова. Изд. 2-е, испр. и доп. М., 1970.
А.Ф.Бритиков. Мастерство Михаила Шолохова. М.-Л., 1964.
В.В.Петелин. Михаил Шолохов. Очерк жизни и творчества. М., 1974.
А.И.Хватов. На страже века (Художественный мир Шолохова). Изд. 2-е, доп. М., 1975.
Ф.Г.Бирюков. Художественные открытия Михаила Шолохова. М., 1976.
A. Teesalu. M. Šolohhovi "Üleühtluse uudisraa" käsitlemine XI klassis (õppematerjal eesti koolide kirjandusõpetajale). Tln., 1976.

N. Ostrovskist

- Д.И.Тимофеев. Художественные особенности романа Н.Островского "Как закалялась сталь". М., 1956.

С.Трегуб. Жизнь и творчество Николая Островского. М., 1975.

A. Tvardovskist

Е.Любарева. Александр Твардовский. Критико-биографический очерк. М., 1957.

П.В.Выходцев. Александр Твардовский. М., 1958.

П.Ф.Рошин. Александр Твардовский. М., 1966.

А.М.Турков. Александр Твардовский. Изд. 2-е. М., 1970.

L. Leonovist

М.Лобанов. Роман Л.Леонова "Русский лес". М., 1958.

З.Богуславская. Леонид Леонов. М., 1960.

А.Финк. Драматургия Леонида Леонова. М., 1962.

Е.В.Старикова. Леонид Леонов. Очерки творчества. М., 1972.

Л.А.Финк. Уроки Леонида Леонова. Творческая эволюция. М., 1973.

В.А.Ковалев. Этюды о творчестве Леонида Леонова. М., 1974.

K. Fedinist

Б.Брайнина. Константин Федин. Изд. 5-е. М., 1962.

Н.И.Кузнецов. Константин Федин. Очерк творчества. М., 1959.

А.Н.Старков. Герои и годы. Романы К.Федина. М., 1972.

Küsimused

1. V. I. Lenini õpetus kirjanduse parteilisusest ja rahvalikkusest. V. I. Lenin sotsialistlikust kultuurist.
2. Nõukogude kirjanduse peamised jooned.
3. Sotsialistlik realism nõukogude kirjanduse põhimeetodina.

Sotsialistliku realismi põhietapid.

4. Nõukogude kirjandus kodusõja perioodil.
5. Proletkult.
6. Proosa areng 1920-ndatel aastatel.
7. Poesia areng 1920-ndatel aastatel.
8. Draamakirjanduse areng 1920-ndatel aastatel.
9. 1920-ndate aastate kirjanduslikud rühmitused.
10. M. Gorki ühiskondlik tegevus ja looming 1917-1924.
11. Gorki "Artamonovite ettevõtte".
12. Gorki. "Klim Samgini elu".
13. Gorki draamalooming nõukogude ajastul ("Jegor Bulõtšov ja teised").
14. Gorki publitsistika. M. Gorki nõukogude kirjanduse organiseerijana.
15. V. Majakovski looming kodusõja perioodil.
16. Majakovski poemid "Vladimir Iljitš Lenin" ja "Hästi!".
17. Majakovski 1920-ndate aastate luule.
18. Majakovski draamalooming ("Lutikas" ja "Saun").
19. S. Jesseninini loominguline tee.
20. A. Serafimovitši "Raudne vool".
21. D. Furmanovi loominguline tee. "Tšapajev".
22. A. Fadejevi looming 1920-ndatel aastatel. "Kaotus".
23. A. Fadejevi "Noor kaardivägi".
24. 1930-ndate aastate nõukogude kirjandus.
25. A. Tolstoi revolutsioonielne looming.
26. Tolstoi 1920-ndate aastate looming.
27. Tolstoi triloogia "Kannatuste rada".
28. Tolstoi "Peeter Esimene".
29. M. Šolohhovi "Vaikne Don".
30. Šolohhovi "Ülesküntud uudismaa".
31. N. Ostrovski elu ja looming. "Kuidas karastus teras".
32. Nõukogude kirjandus Suure Isamaasõja aastail.
33. A. Tvardovski 1930-ndate aastate looming. Poeem "Muraavia maa".
34. Tvardovski looming Suure Isamaasõja aastail. "Vassili Tjorkin".

35. Tvardovski looming sõjajärgsel perioodil. "Kaugused kanguste taga".
36. Nõukogude kirjandus sõjajärgsel perioodil.
37. L. Leonovi 1920-ndate aastate looming. "Vares".
38. L. Leonovi looming 1930-1940-ndatel aastatel. "Vene mets".
39. K. Fedini 1920-ndate aastate looming. "Linnad ja aastad".
40. Fedini triloogia "Esimesed röömud", "Ebatavaline suvi" ja "Lõke".
41. Külaproosa areng 1950-1960-ndatel aastatel.
42. Sõjaproosa areng 1950-1960-ndatel aastatel.
43. Foesia areng 1950-1960-ndatel aastatel.
44. Draamakirjanduse areng 1950-1960-ndatel aastatel.
45. Tänapäeva nõukogude kirjandus.

МЕТОДИЧЕСКОЕ РУКОВОДСТВО И ПРОГРАММА ПО ИЗУЧЕНИЮ
ИСТОРИИ РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ ДЛЯ СТУДЕНТОВ-ЗАОЧНИ-
КОВ ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА ТГУ. Составители
Валерий Беззубов, Анна Мальца, Пез-
тер Тороп. На русском языке. Тартуский
государственный университет. ЭССР, г. Тарту, ул.
Ойиксели, 18. Vastutav toimetaja A. Malts. Korrek-
tor V. Lang. Paljundamisele antud 14.05.1979. Trü-
kipaber 30x42 1/4. Trükipoognaid 5,5. Tingtrüki-
poognaid 5,12. Arvestuspoognaid 4,59. Trükiarv
1500. TRÜ trükikoda, ENSV, Tartu, Paiseoni t. 14.
Tell. nr. 788. Hind 15 kop.